

December 2022

Zgornjesav'c

Glasilo Občine Kranjska Gora | Letnik 21 | Številka 12 |

Miele

Plačilo do
24
obrokov

DARILO ZA VAS*

Najboljši rezultati
z manj detergenta.

Obiščite nas v PE Kranj, Ljubljanska cesta 30 | T: (04) 235 50 50 | www.etis.si

ETIS

ZAČETEK
DOLGEGA
PRIJATELJSTVA
**PRALNI IN
SUŠILNI STROJI
MIELE**

Naj slabo vreme ne bo ovira za popolno nego perila. Zagotovite si jo s **pralnimi in sušilnimi stroji Miele**, ki zagotavljajo vrhunsko kakovost, zmogljivost ter dolgo življenjsko dobo. Popolno pranje in sušenje znova in znova.

Nakup na do 24 obrokov preko hitrega potrošniškega kredita Summit Leasing brez potrebne dokumentacije. Vse podrobne informacije in izračun za izbrani aparat so vam na voljo v vseh naših PE.
*Ob nakupu pralnega stroja W1TwinDos prejmete polletno zalogo pralnega sredstva UltraPhase 1 in 2.

Slika je simbolična.

NOVI
**RENAULT
MEGANE E-TECH**
100% electric

Poraba energije: 15,5–16,1 kWh/100 km, emisije CO₂: 0 g/km, doseg do 470 km po standardu WLTP, pri različici evolution ER. Slika je simbolična. Renault Nissan Slovenija d. o. o.

renault.si

ASP

Jesenice, Finžgarjeva 2, tel.: **04 58 33 330**
Lesce, Hraška cesta 25, tel.: **04 53 53 450**

Na naslovnici: Prihod Miklavža pri KPD Josip Lavtižar Kranjska Gora organizirajo tradicionalno vsako leto.
Foto: Stane Jakelj

Zgornjesav'c

12

ZGORNJESAV'c, ISSN 1580-7991

Ustanovitelj glasila:
Občina Kranjska Gora,
Kolodvorska 1b, 4280 Kranjska Gora

Pravice izdajatelja izvaja:
Gorenjski glas,
časopisno podjetje, d. o. o., Kranj,
Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj

Odgovorna urednica:
Suzana Podgoršek Kovačič,
041/262 811, suzana.kovacic@g-glas.si

Namestnica odgovorne urednice:
Marjana Ahačič, 031/352 514,
marjana.ahacic@g-glas.si

Novinarka: Urša Peternel, 041/570 942,
ursa.peternel@g-glas.si

Tehnični urednik: Grega Flajnik
Oblikovanje: Matjaž Švab
Lektorici: Maja Stržinar, Leja Colnar

Oglasno trženje: Mateja Žvižaj
041/962 143, 04/201 42 48,
mateja.zvizaj@g-glas.si

Priprava za tisk:
Gorenjski glas, d. o. o., Kranj

Tisk: Tiskarsko središče, d. o. o.,
Slovenčeva 19a, 1000 Ljubljana

Distribucija: Pošta Slovenije, d. o. o.,
Slomškovo trg 10, 2500 Maribor

Zgornjesav'c izhaja enkrat mesečno
v nakladi 17.500 izvodov, prejemo ga
vsa gospodinjstva in drugi naslovniki
občine Kranjska Gora, priložen je tudi
izvodom Gorenjskega glasa.

STRAN 4

**Občina Kranjska Gora ima
prvo županjo**

STRAN 7

**Alpska vasica praznično
okrašena**

STRAN 8

Kdo ni bil priden?

STRAN 9

**Kristalni globus Občini
Kranjska Gora**

STRAN 9

**Optimizem pred smučarsko
sezono**

STRAN 10

Zelenci, kot jih ne pomnijo

STRAN 14

**Ljubiteljska kultura od
Rateč do Rodin**

STRANI 15–18

Literarna priloga

STRAN 20

**Iz življenja v gorah s
Kugujem**

STRAN 26

**Najboljši v karateju zbrani v
Kranjski Gori**

STRAN 29

**Mojstranške šolarke
tekmovala za zlato kuhalnico**

Občina Kranjska Gora ima prvo županjo

V občini Kranjska Gora je bilo osem kandidatov za župana oziroma županjo, v drugi krog sta se uvrstila Blaž Veber in Henrika Zupan, ki je s 60,42 odstotka glasov volivcev postala nova županja.

SUZANA P. KOVAČIČ

V občini Kranjska Gora je bila v prvem krogu lokalnih volitev 20. novembra volilna udeležba 57,84-odstotna. Županskih kandidatov je bilo osem. V drugi krog sta se uvrstila Henrika Zupan, ki je kandidirala s podpisi volivcev in podporo liste Živimo v dolini in je prejela 37,91 odstotka glasov, ter Blaž Veber, ki je kandidiral s podpisi volivcev in podporo Alpske liste in je prejel 27,76 odstotka glasov.

Županski kandidat Bogdan Janša (kandidat s podpisi volivcev) je prejel 12,83 odstotka glasov, Blaž Knific (kandidat s podpisi volivcev) 9,25 odstotka, Franci Koražija (kandidat SD) 4,16 odstotka, Klemen Robič (kandidat s podpisi volivcev) 3,73 odstotka, Tina Robič (kandidatka s podpisi volivcev) 2,37 odstotka in Ena Girandon (kandidatka Gibanja Svoboda) 1,98 odstotka.

HVALA VOLIVCEM ZA NJIHOV GLAS

V drugem krogu županskih volitev 4. decembra je bila volilna udeležba 52,22-odstotna. Slavila je Henrika Zupan s 60,34 odstotka glasov. Blaž Veber je prejel 39,66 odstotka glasov.

Zupanova je izid volitev v krogu sorodnikov, članov list, ki so jo podprle (Živimo v dolini, Zelena dolina, Zgornjesavci za Zgornjesavce), članov strank, ki so jo podprle (SD, SDS), in drugih pričakala v gostišču Uh v Ratečah. Med prvimi ji je čestital tudi župan Trbiža Renzo Zanette. »Občutki so fenomenalni, zahvaljujem se vsem volivkam in volivcem, da so mi dali glas. Zahvaljujem se vsem mojim na ne-strankarski listi Živimo v dolini, ker je to zgodba, ki smo jo naredili skupaj. Zahvaljujem se tudi vsem, ki so mi poma-

Henrika Zupan z družino / Foto: Tina Dokl

Veselje v volilnem štabu Henrike Zupan ob njeni izvolitvi

/ Foto: Tina Dokl

Henriki Zupan je za zmago čestital tudi županski protikandidat Blaž Veber. / Foto: Tina Dokl

gali v volilni kampanji,« je prve občutke podelila Zupanova, ki ji je ob strani trdno stala njena družina.

Obiskal jo je tudi Blaž Veber in ji čestital za izvolitev. »Čestitam Henriki in njeni ekipi za trud. Bilo je težko in vem, da so v kampanjo vložili toliko navora, kot smo ga tudi mi. Čeprav je občinski svet pester, verjamem, da bomo vsi skupaj delali za dobro občine Kranjska Gora. Cilji v programih so si bili zelo podobni, pot do ciljev nekoliko drugačna. Mi ne bomo ovira na tej poti, bomo pa konstruktivna opozicija,« je dejal Veber.

Moj edini cilj je delati v dobro naših občanov

Henrika Zupan je bila izvoljena za županjo Občine Kranjska Gora. Prvi krajši pogovor z njo smo naredili na večer njene izvolitve.

SUZANA P. KOVAČIČ

▣ **Ste prva ženska na tem položaju v Kranjski Gori in šele druga županja na Gorenjskem (Evgenija Kegl Korošec je bila med letoma 2002 in 2006 županja Bohinja). Kaj pravite na to?** Mislim, da je prav, da ženske v večjem številu stopimo v politiko, da smo malo bolj prepoznavne in bolj vključene. Res si želim, da bi imeli več žensk v politiki.

▣ **Kaj bo prva naloga, ki jo boste uresničili kot županja?**

Najprej bo konstitutivna seja občinskega sveta, že na naslednji seji pa bom, kot sem obljubila v predvolilni kampanji, predlagala spremembo pravilnika o plačevanju parkirnine, da bo kratkotrajno parkiranje za naše občane brezplačno.

▣ **Kakšnega sodelovanja v občinskem svetu, ki je kar precej pisan, si želite?**

Naša lista Živimo v dolini je dobila največ, to je pet svetniških mandatov. Ne skrbi me, saj sem prepričana, da so v občinskem svetu zreli odrasli ljudje in da bomo vsi skupaj delali v dobro naše Doline, v dobro naših občanov. Tega si iskreno želim.

▣ **V drugem krogu županskih volitev ste dobili podporo še dveh list poleg svoje in dveh strank. Kakšne koalicije si želite?**

Prepričana sem, da bomo vsi podpirali iste cilje, da se bo naša Dolina razvijala v pravo smer, da bodo v naši Dolini živeli zadovoljni občani in da se bo mladina rada vračala. V politiki sem sicer nova, izkušnje bom zanesljivo pridobila, moj cilj pa je, da delam pošteno in odkrito.

▣ **Krajevna skupnost Rateče - Planica ima v novi sestavi samo na vaših listih izvoljene štiri občinske svetnike. Za kakšen razvoj po vseh petih**

Henrika Zupan / Foto: Tina Dokl

krajevni skupnosti v občini se boste zavzemali?

Zavzemala se bom, da bodo vse krajevne skupnosti aktivno delovale, da se bodo kraji v občini približno enakomerno razvijali in temu bom sledila ne glede na to, da ima Krajevna skupnost Rateče - Planica morda res največ svetnikov.

▣ **Se boste zavzeli tudi za participativni proračun?**

Absolutno se bomo posluževali tudi participativnega proračuna, kjer bodo lahko občani prek krajevni skupnosti povedali, česa si želijo, kaj potrebujejo; in te želje ter potrebe bomo tudi upoštevali.

▣ **Brez podpore družine v dolgi in naporni kampanji verjetno ne bi šlo.**

Tu se moram najprej zahvaliti možu, ki mi je kar precej logistično pomagal v volilni kampanji. Zahvaljujem se hčerki Maruši in njeni družini - hvala

iz srca. Zahvaljujem se sinu Matevžu, ki sicer ni več naš občan, a mi je kljub temu stal ob strani in mi pomagal. Tudi očetu in mami iskrena hvala. Rada vas imam.

▣ **In pripeto imate belo pentljo ...**

Odločili smo se, da bomo z belo pentljo izkazali podporo dnevom boja proti nasilju nad ženskami.

▣ **Boste poklicna županja?**

Takoj ko zaključim še svoje zadnje delovne obveznosti v Komunalni Kranjska Gora, bom to funkcijo opravljala poklicno.

▣ **Staro leto se poslavlja, kaj želite občanom v novem letu?**

Predvsem jim želim, da bi bil božični čas miren, spokojen, da bi občani čim več časa preživeli s svojimi družinami. Želim si, da novo leto pride s krasnimi dnevi, da jih bomo lahko skupaj doživeli in bomo lahko začeli izpolnjevati svoje obveznosti in obljube.

Izvoljeni v občinski svet in krajevne skupnosti

V novem 16-članskem občinskem svetu Občine Kranjska Gora sta na nedavnih lokalnih volitvah največ mandatov dobili listi Živimo v dolini in Alpska lista. Izvoljeni so tudi člani svetov krajevnih skupnosti (KS) v občini.

SUZANA P. KOVAČIČ

V občinski svet 2022–2026 je največ mandatov (pet) dobila lista Živimo v dolini. Izvoljeni občinski svetniki so Henrika Zupan, Tomaž Petrovič, Eva Macun, Jernej Legat in Polonca Bačnar. S štirimi mandati jim sledi Alpska lista, izvoljeni so Blaž Veber, Tjaša Prusnik, Blaž Lavtžar in Branislava Vovk. SDS ima dva mandata s svetnikom Bogdanom Janšo in Sonjo Kavaljar. Po en mandat so dobili Ena Girandon (Gibanje Svoboda), Blaž Knific (Lista Blaža Knific), Uroš Kopavnik (NSi – Krščanski demokrati), Franci Koražija (SD) in Klavdija Gomboc (lista Zgornjesavci za Zgornjesavce).

Ker je bila Henrika Zupan izvoljena za županjo, bo stekel postopek za nadomestnega občinskega svetnika.

KS DOVJE - MOJSTRANA

V Svet KS Dovje - Mojstrana so izvoljeni Jernej Legat, Vesna Lotrič, Anita Kofler, Barbara Voga, Nik Hlebanja, Iztok Šušterčič in Janez Jazbec.

KS RUTE - GOZD - MARTULJEK, SREDNJI VRH

V Svet KS Rute - Gozd - Martuljek, Srednji Vrh so za mandat 2022–2026 izvoljeni Cvetka Pavlovčič, Katarina Hlebanja, Andreja Tarman, Špela Vidmar in Marko Robič.

KS KRANJSKA GORA

V Svet KS Kranjska Gora so izvoljeni Črtomir Kosmač, Klavdija Gomboc, Luka Vidic, Barbara Pristavec, Andreja Purkat, Jožica Globočnik in Elizabeta Uršič.

KS PODKOREN

V novoizvoljenem Svetu KS Podkoren so Alojz Cizel, Mirko Cuznar, Marko Koder, Tjaša Misotič in Drago Benet.

KS RATEČE - PLANICA

V Svet KS Rateče - Planica so izvoljeni Alojz Kopavnik, Marko Kopavnik, Klavdij Matjaž, Polonca Bačnar in Jernej Rac.

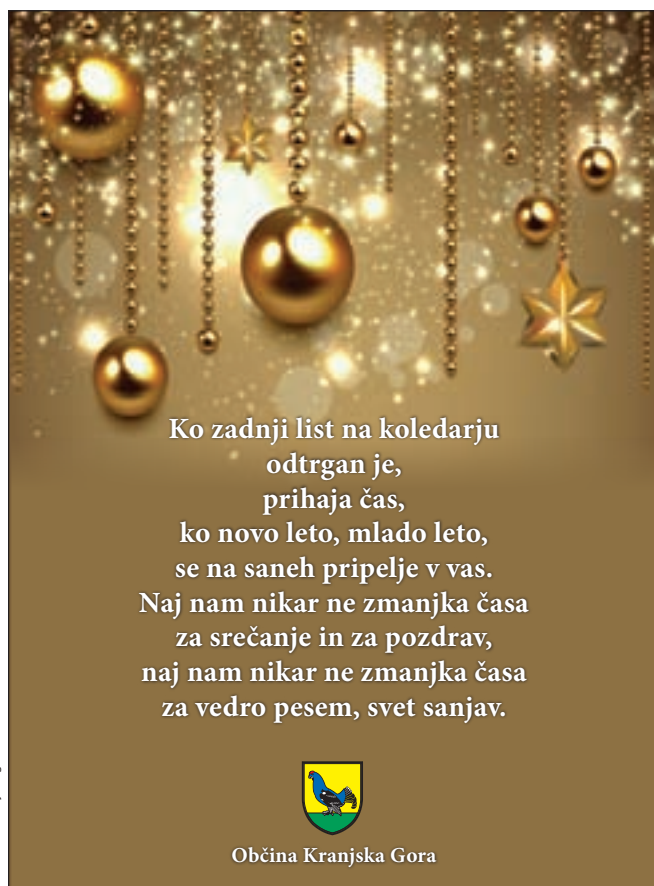
Novoletni koncert

V ponedeljek, 26. decembra 2022, ob 19.30
bo v Dvorani Vitranc v Kranjski Gori
novoletni koncert
Pihalnega orkestra Jesenice-Kranjska Gora.
Gostja večera bo Neisha.

Koncert je novoletno darilo Občine Kranjska Gora.
Vstop je prost.

Lepo vabljeni!

www.obcina.kranjske-gora.si

Ko zadnji list na koledarju
odtrgan je,
prihaja čas,
ko novo leto, mlado leto,
se na saneh pripelje v vas.
Naj nam nikaner ne zmanjka časa
za srečanje in za pozdrav,
naj nam nikaner ne zmanjka časa
za vedro pesem, svet sanjav.

Občina Kranjska Gora

Tudi Alpska vasica praznično okrašena

Alpska vasica v Kranjski Gori je na prvo adventno soboto zažarela v prazničnih lučkah, v Mojstrani vabijo na Alpsko adventno tržnico ...

SUZANA P. KOVAČIČ, KARMEN SLUGA

Alpska vasica vse adventne sobote gosti znane slovenske glasbenike, v soboto, 10. decembra, ob 18. uri bodo nastopili Kvatropirci, na zadnjo adventno soboto ob 18. uri pa rokova skupina Ekvorna. Za najmlajše bo v sredo, 21. decembra, ob 17. uri gledališka predstava Škrat Lenko, pride tudi Božiček. Iz lesenih hišk diši po prazničnih dobrotah, Tudi v Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani so že odprli Alpsko adventno tržnico, kjer predstavljajo proizvode iz celotnega območja skupnosti Julijskih Alp. Po božiču naj bi prešla v božično-novoletno tržnico. Sobo Snežnik so preuredili v planinsko kočo z domačim vzdušjem in dobrotami, pripravljajo tudi spremljajoče dogodke in obisk Božička. Sosednji vrt Viharnik, ki ga ustvarja domačin Stane Brus, vabi na sprehod skozi s tisočeriimi lučkami okrašen vrt. Ledeno kraljestvo v Mlačci pa bo ob primernih razmerah odprto od 15. decembra dalje.

Silvestrovanje bo ob zvokih Ansambla Saša Avsenika pred hotelom Kompas v Kranjski Gori, za najmlajše pripravljajo otroško silvestrovanje v dvorani Vitranc od 15. ure dalje.

»Ti večeri s prazničnim prižigom lučk so bili ena najlepših dogodivščin v osmih letih županovanja,« se spominja Janez Hrovat. V predbožičnem času se ozremo vase, kot pa je poudaril Hrovat, letos z mislimi tudi na družine v Ukrajini, ki zaradi vojne trpijo v pomanjkanju in mrazu; in v upanju, da bo tudi oni prihodnje leto ta čas preživel v miru.

Lepo okrašen Trg olimpijcev in velik adventni venec v Mojstrani / Foto: Tina Dokl

Po obdobju omejitev zaradi epidemije je prižig lučk znova potekal v družbi številnih obiskovalcev. / Foto: Tina Dokl

OBISKAL JIH JE MIKLAVŽ

Dolino je že obiskal Miklavž. Njegov prihod vsako leto organizirajo pri KPD Josip Lavtižar Kranjska Gora. V dvorani Ljudskega doma je obiskal otroke, pred tem so imeli lutkovno predstavo Zimska pravljica v izvedbi Teatra za vse. Dvorana je bila zasedena do zadnjega kotička, Miklavž je otroke obdaroval z bonboni in čokoladami. Potem je s svojim spremstvom odšel po domovih in obiskal bolne in ostarele in jih razveselil s skromnimi darili. »Trudimo se ohranjati tradicijo. V vseh teh letih je Miklavž dobil tudi novo bolj bleščečo opravo. Ljudje so tudi obiska Miklavževega spremstva zelo veseli,« so povedali pri KPD Josip Lavtižar.

Adventna tržnica v Slovenskem planinskem muzeju / Foto: Eva Schmitt

Kdo ni bil priden?

Tradicija miklavževanja je stara že več stoletij, v zadnjih letih pa se močno razširjajo tudi spektakli parkeljnov, ki so se pred kratkim zbrali v Podkorenu. Okoli petsto peklenščkov se je sprehodilo po trasi kranjskogorske vasice in poskrbelo, da so se tudi »ta pridni« prestrašili.

NIKA TOPORIŠ

V središču Podkorena so se v petek, 25. novembra, sestali parkeljni treh dežel, ki so dodobra prestrašili obiskovalce. Na zdaj že tradicionalnem Ognjenem spektaklu, ki ga v Podkorenu pripravljajo od leta 2006 dalje, se je zvrstilo kar 30 skupin peklenščkov iz treh držav. Avstrijski krampusi, italijanski hudiči in slovenski parkeljni so zavzeli vasico in naznanili, da se približuje prihod prvega od dobrih mož, ki obdaruje pridne otroke. Za tiste poredne pa so pod lipo pripravili mednarodni spektakel, katerega glavni namen je po besedah direktorja Turizma Kranjska Gora Blaža Vebra obujanje in ohranjanje tradicionalnih šeg in običajev, ki so z leti zamrli. »Predstavilo se nam bo rekordno število skupin, največ jih prihaja iz sosednje Avstrije, in veseli nas, da je tudi število obiskovalcev precejšnje,« je dodal Veber. Domača, podkorenska skupina je skupaj z vodjo Trentarjem začela Ognjeni spektakel. Trentar je med domačini zelo poznan, gre za glavnega podkorenskega parkeljna z dvanajstimi rogovi na glavi, ki predstavljajo dvanajst mesecev v letu. Bor Benet iz podkorenske skupine je pojasnil, da parkelj v Podkorenu ne more postati vsak. »Zelo je pomembno, da je potencialni kandidat neporočen moški. V preteklosti je sicer veljalo, da mora biti polnoleten, vendar se nam pridružujejo tudi mlajši fantje. Imamo svoje običaje, vsak prišlek mora ubogati starejše parkeljne, Trentarja in Miklavža, izkazati se mora na različnih področjih in opraviti vse, kar se mu reče. Ob koncu sledi krst, ki pa ga zaradi bodočih kandidatov ne bom izdal,« je pojasnil Bor.

Podkorenski Trentar je prišel v spremstvu svojih peklenščkov in začel Ognjeni spektakel. / Foto: Primož Pičulin

Parkeljni so mimohod opravili v velikem slogu, z baklami, ognjem, dimom in različnimi rekviziti, ki so poskrbeli za še bolj strašljivo vzdušje. / Foto: Primož Pičulin

Vsako skupino peklenščkov je mogoče ločiti od druge, saj jih zaznamujejo posebnosti, povezane s kraji, iz katerih prihajajo. Podkorenski strahotneži se za razliko od drugih skupin ne

približujejo videzu avstrijskih krampusov, temveč ohranjajo tradicionalno podobo, ki jo ročno ustvarijo iz živalskega rogovja, različnih vrst kož in kravjih zvoncev.

Kristalni Triglav Občini Kranjska Gora

Kristalni Triglav je na Dnevih slovenskega turizma osvojila Občina Kranjska Gora, posebno priznanje vodja Kampa Špik v Gozdu - Martuljku Rado Urevc ...

SUZANA P. KOVAČIČ

Na podelitvi najvišjih priznanj s področja turizma na nedavnih Dnevih slovenskega turizma v Celju je Društvo turističnih novinarjev Slovenije podelilo svoje najvišje priznanje. Kristalni Triglav 2022 je za vidne dosežke v turizmu prejela Občina Kranjska Gora. Skulpturo je županu Janezu Hrovatu, ki zaključuje svoj mandat, predal predsednik društva Drago Bulc. Največji slovenski gorski turistični center je v zadnjih letih močno polepšal svojo podobo in dopolnil ter popestril svojo turistično ponudbo, je zapisano v obrazložitvi priznanja. Uredili so jezero Jasna, pomembna pridobitev je butični hotel Milka, ki se ponša z Michelinovo zvezdico, s prestižnim Michelinovim priporočilom za obisk se ponša tudi restavracija Mama Marija. V Kranjski Gori so uredili sodobno postajališče za avtodome, gostili bodo FIS svetovno prvenstvo v nordijskem smučanju Planica 2023. Na vrh Vitranca bo vozila nova štirisedežnica, obnovljen bo Mojčin dom, pridobitev za smučarje bo nova proga med Podkorenom in Kranjsko Goro ... Urejena so krajevna središča in infrastruktura, opazna je tudi skrb za kulturno dediščino, kar se najbolj vidi v revitalizaciji Liznjekove in Kajžnkove hiše, piše v obrazložitvi priznanja.

Janez Hrovat in Drago Bulc na podelitvi priznanja / Foto: STO

Med prejemniki posebnega priznanja Turistično-gostinske zbornice Slovenije za kakovost in uspešnost za zaposlene v gostinstvu, turizmu in hotelirstvu za posebne dosežke na področju dela in doprinosu dviga kakovosti storitve je Rado Urevc, vodja Kampa Špik v Gozdu - Martuljku. Priznanje TGZS za izjemen prispevek k razvoju slovenskega turizma je prejel predsednik uprave družbe Hit Tomaž Repinc.

Optimizem pred smučarsko sezono v Mojstrani

SUZANA P. KOVAČIČ

Mojstrana je v veselem pričakovanju zime na tamkajšnjem smučišču. Lanska vendarle s snegom bolj prijazna je novemu lastniku ((Altema iz Radovljice) vlila optimizem, da bo letos še bolje. Ker smučišče predstavlja pomemben potencial turističnega razvoja kraja, je vesel dobrega sodelovanja z domačini, tako da bodo nadaljnje načrte lažje uresničevali. Novembra so pohiteli s

pripravo smučišča, največja pridobitev bodo povečane kapacitete vodnega sistema za zasněževanje, okrepljena je tehnična ekipa, ob vznožju smučišča bo izboljšana gostinska ponudba. Urejena so vsa dovoljenja za obratovanje vlečnice. Načrtujejo, da bodo smučišče odprli med 15. in 20. decembrom, predvsem se nadejajo bogate pošiljke naravnega snega. Obratovalo bo podobno kot lani, ob koncih tedna, ob praznikih in v času šolskih počitnic. Nočna smu-

ka bo v navedenem času in tudi med tednom.

Smučišče je poznano med ljubitelji smuke tudi širše izven kraja, eden od pomembnih načrtov je, da postane predvsem družinsko. V načrtu je izvedba družinskega dneva, možna bo organizacija tekmovanj, pa še kakšen prijeten smučarski dogodek se obeta. Zaradi vseh podražitev, predvsem energije, ne bo šlo brez podražitev vozovnic (od 15 do 20 odstotkov), vendar bodo še vedno sprejemljive in ugodne. Občina Kranjska Gora bo vsem učencem in dijakom iz občine omogočila nabavo brezplačnih vozovnic, kar je posebej dobrodošla gesta, ki obeta nadaljnje večje zanimanje med mladimi za ta zimski šport.

V RTC Žičnice Kranjska Gora odprtje sezone predvidevajo 17. decembra. »Soočamo se z visokimi temperaturami, dežjem, pomanjkanjem naravnega snega. Upamo, da nam bo do takrat vreme naklonjeno vsaj za izdelavo umetnega snega.«

Zelenci, kot jih ne pomnijo

Na poziv okoliških prebivalcev in članov okoljske organizacije Alpe Adria Green so v oktobru izvedli ekološko patroljo v naravnem rezervatu Zelenci, kjer opažajo predvsem poslabšanje stanja vode.

SUZANA P. KOVAČIČ

Kot opozarjajo v Alpe Adria Green, je bilo ob letošnji suši in nizkem vodostaju Zelencev slabo stanje še očitnejše. Na Zavodu RS za varstvo narave k temu pojasnjujejo: »Letošnje poletje je bilo posebno in po 25 letih opazovanj na zavodu ne pomnimo tako nizkega vodostaja Zelencev, kot je bil letos. Nihanje gladine vode je sicer običajno, najnižje gladine so bile v letih 2003 in 2004, a pretok vode je bil kontinuiran, le gladina jezera je bila nižja za dober meter.«

Kot so še pojasnili na Zavodu RS za varstvo narave, velika večina vode v Zelence prihaja iz Planice oziroma doline Tamar. »Gre za prodno in morensko geološko podlago z veliko kapaciteto akumuliranja vode. Glede na to, da so bile pred letošnjo sušo močnejše in dolgotrajnejše padavine lani jeseni (kar je zelo dolgo obdobje za to območje), so verjetno zaloge vode v tej 'akumulaciji' pošle, Zelenci pa so ostali brez vode.« Polnjenje, kot so pojasnili, je odvisno od količine padavin, a vse skupaj lahko traja do konca pomladi prihodnje leto, pogoj pa je, da bo zima prinesla tudi sneg. Na Zavodu RS za varstvo narave upajo, da je bilo letošnje stanje enkrat ali vsaj zelo redek dogodek, a priča smo podnebnim spremembam, kjer so vsakršne napo-

Zelenci letošnjega oktobra

vedi nepredvidljive. Letošnji dogodek je bil za Zelence in celoten ekosistem (živali in rastline) velik stres. Hidrološke razmere na izviru Zelenci se lahko, zlasti v sušnem obdobju, v veliki meri vrednotijo skozi prizmo izmerjenih podatkov na vodomerni postaji Kranjska Gora na Savi Dolinki, ki deluje od leta 1991 in je približno štiri kilometre dolvodno od izvira. Vršilka dolžnosti generalne direktorice

Direktorata za okolje na Ministrstvu za okolje in prostor Tanja Bolte je poudarila: »V opazovalnem obdobju z nizkovodnimi razmerami avgusta in septembra izstopata tudi leti 2007 in 2015, a je srednji dvomesečni pretok takrat znašal vsaj enkrat do dvakrat več kot letos.«

PORABA VODE MED SUŠO

Po mnenju organizacije Alpe Adria Green pa je prvi vzrok za takšno stanje polnjenje vodnega bazena na smučišču Velika Dolina v Podkorenu v času suše, drugi vzrok pa po njihovem izviru iz polivanja umetne mase na skakalnici v času suše v Planici. »Skakalni center Planica očitno nekritično uporablja vodo iz podzemnega sistema (povirja) Zelencev z mislijo na to, da je in bo planiško podzemlje vseskozi več

Letošnje leto je bilo posebno tudi s stališča merjene temperature vode na vodomerni postaji Kranjska Gora, opazovalno obdobje temperature vode pa je dolgo (le) sedem let. Zlasti sta izstopala junij in julij, ko so srednje dnevne temperature vode večino časa presegle najvišje do sedaj zabeležene vrednosti. Tako so tridesetdnevna drseča povprečja temperature vode presejala najvišje pripadajoče vrednosti iz opazovalnega obdobja tudi za 0,8 stopinje Celzija.

ali manj bogato z vodo ...« V AAG opozarjajo, da je pri skokih pomembno tudi, kakšne kakovosti je plastika, ki jo hladijo. »Če je izrabljena ali slabše kvalitete, se pri uporabi skakalnice izločajo mikrodelci plastike, ki s polivanjem in odtekanjem vode ponikajo v podtalnico in neposredno onesnažuje povirje naravnega rezervata Zelenci.« Tanja Bolte je dejala, da ima merilno mesto Zelenci dobro kemijsko stanje in da izvir ni onesnažen z nevarnimi snovmi. Dodaja pa, da za polnjenje vodnega bazena v Podkorenu pod smučiščem Velika Dolina ni izdanega vodnega dovoljenja. »V zvezi z rabo vode na območju NC Planica pa je Zavod za šport RS pridobil več vodnih dovoljenj za različne namene, med drugim tudi za namakanje skakalnic ... Če imetnik potrebuje vodo v skladu z obsegom podeljenega vodnega dovoljenja, ministrstvo pa na podlagi monitoringa količinskega in kakovostnega stanja voda ugotovi, da je prišlo do sprememb v vodnem režimu, ki bi lahko povzročile trajno pomanjkanje vode, poslabšanje kakovosti voda ali ogrozile naravno ravnovesje vodnih in obvodnih ekosistemov ali naravnih vrednot, pa se lahko imetniku, če so za to izpolnjeni pogoji, določi obveznost, da s tehničnimi ali drugimi ukrepi v določenem roku prilagodi izvajanje rabe vode novim razmeram.«

NADZORI SLEDIJO

Na Ministrstvu za okolje in prostor so povedali, da je inšpektor za okolje v letu 2021 na podlagi rednega plana dela na območju Zelencev opravil dva inšpekcijska nadzora, kršitev ni ugotovil. »Nizek vodostaj (ki je posledica suše ali drugih naravnih pojavov) ni posledica posega v okolje ali nedovoljene rabe vode, zato ne moremo ukrepati,« je pojasnila Boltetova in dodala, da pa bodo tudi v 2023 opravili nadzor rabe vode v zaledju Zelencev, rezultati bodo javno dostopni. V Alpe Adria Green zagotavljajo, da bodo še naprej spremljali stanje v naravnem rezervatu Zelenci ter preverjali, ali bodo izvedene vse meritve.

Na zadnji seji mandata sprejeli občinski proračun

Kranjskogorski občinski svetniki so se v sredo, 9. novembra, sestali na zadnji seji mandata in sprejeli občinski proračun za leto 2023.

SUZANA P. KOVAČIČ

Načrtovanih prihodkov je za skoraj 14,5 milijona evrov, odhodkov za dobrih 19 milijonov evrov, razlika se bo krila iz ostanka preteklih let. Dodatne spremembe na odhodkovni strani se vežejo na prenose projektov, ki se izvajajo, vendar bo plačilo v letu 2023. Med njimi so: cenitev parkomatov (najemnina), projekti za cestni priključek za garažno hišo v Kranjski Gori, za parkirišča v Mojstrani in za most v Ruteč v Kranjski Gori, odsek za kolesarsko pot v Gozdu - Martuljku, širitev čistilne naprave Tabre, umestitev napajalnega elektrovida za svetlobne table na avtobusnih postajah in za tretje polje na Mali Mežakli. Izvajajo se gradnja cest Finžgarjevo naselje in Naselje pod hribom v Gozdu - Martuljku, parkirišča na Dovjem in oprema za čebelnjak pri šoli v Mojstrani. Prenašajo se tudi sredstva za podpisane pogodbe za cesti v Srednji Vrh in od krožišča do poligona v Podkorenu, kjer je rok izvedbe v prihodnjem letu.

Prihodki so se povečali zaradi dviga povprečnine na dohodnini in sredstvih za uravnotežene razvitosti občin, načrtuje se sofinanciranje grobih grabelj na Čistilni napravi Tabre, višja koncesijska dajatev od posebnih iger na srečo, višja koncesija za divjad, najemnina za parkomate in dobiček Komunale Kranjska Gora, ki ga bodo porabili za subvencijo cene odvajanja in čiščenja odpadnih voda. Župan Janez Hrovat je pojasnil, da ima občina že zdaj eno najnižjih cen na tem področju. Med javno razpravo proračuna 2023 je prispelo nekaj predlogov, do ka-

terih se je opredelil župan. Podprl je predlog Krajevne skupnosti (KS) Rateče - Planica, že omenjeno subvencijo v višini 100 tisoč evrov za pokrivanje cen gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda. Tudi krajevne skupnosti so podale svoje predloge za participativni proračun. V Ratečah se bodo sanirali tlakovci do mrliških vežic, v Mojstrani se bo pripravila razstava Naši nordijci, del sredstev bo šel še za oporni zid na Dovjem, v Gozdu - Martuljku

Kar je bilo še zanimivega slišati na seji in je poudaril Bogdan Janša, je, da se Direkcija RS za infrastrukturo strinja s pre kategorizacijo ceste v dolino Vrata, kar pa bo obravnaval občinski svet v novem sestavu. Prav tako bo novoizvoljeni občinski svet lahko sprejel rebalans proračuna, če bo želel uveljaviti nove prioritete.

bodo sredstva namenili za likovno-ustvarjalne delavnice, spletno stran Pot čez kamen, tečaj računalništva ter projekt Pot naravne in kulturne dediščine, v Kranjski Gori pa za brv Viharnik. Za KS Podkoren predlogov ni bilo.

Svetniki so se strinjali tudi s subvencioniranjem cene ravnanja s komunalnimi odpadki za leto 2023 v višini 80 tisoč evrov. Stroški so se sicer povišali, vendar se to gospodinjstvom in izvajalcem neprofitnih dejavnosti ne bo poznalo na položnici.

Ledeno kraljestvo v Mlački

V soteski Mlačka v Mojstrani bo Ledeno kraljestvo predvidoma, ob primernih razmerah, odprto od 15. decembra dalje.

SUZANA P. KOVAČIČ

Letošnje leto Ledeno kraljestvo vabi v svoj objem v novi preobleki. »Obiskovalce čakajo prenovljeni mlin, oboki, Sveta družina, tisočere prazničnih lučk, ki letos svetijo še svetleje, in prestol, s katerega lahko za trenutek zavladate Lednemu kraljestvu kot kralj(ica). Dodali smo nove fotokoti-

Spomin na lansko leto / Foto: Tina Dokl

ke, nekaj preprostih iger za najmlajše in ledeno gugalnice za vse romantične duše,« so sporočili iz Turizma Kranjska Gora. V pravljичnem delu kraljestva je po novem mistični gozd, ki je postal osrčje zadnjega dela kraljestva. »Skozenj se boste sprehodili do ve-

ličastne božične jelke, ki vas bo pozdravila v slovo. Smrečje in zimzelene vejice simbolizirajo življenjsko moč in večnost, kar še dodatno poudarja božično sporočilo.« Ledeno kraljestvo bo predvidoma, ob primernih razmerah, odprto od 15. decembra dalje.

*Prijetna domača Gostilna Bor, ki je locirana ob vznožju kranjskogorskih smučišč, v svoje vrste **vabi novega sodelavca za delovno mesto kuharja / picopeka (M/Ž) z izkušnjami.***

Delo v urejenem in dinamičnem okolju je lahko vaše, v kolikor imate izkušnje iz razpisanega delovnega mesta, ste fleksibilni in imate smisel za delo z ljudmi oz. vam timsko delo ni tuje.

Za več informacij lahko pokličete na telefonsko številko (04) 588 47 15 oz. pošljete prošnjo z življenjepisom na elektronski naslov: tina.zupan@casino-larix.com

 BOR
GOSTILNA & PIZZERIJA
Kranjska Gora, Slovenija

Pripravljene na zimo

Kranjskogorski policisti so skupaj s Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Kranjska Gora novembra izvedli preventivno akcijo »Čista stekla in dober profil za varno vožnjo pozimi«.

KARMEN SLUGA

Prišli so v Mojstrano, Gozd - Martuljek, Rateče, Podkoren in Kranjsko Goro. Kot je povedala vodja policijskega okoliša na PP Kranjska Gora Aleksandra Ronner, »mehanik preveri motorno olje, hladilno tekočino, svetlobna telesa, akumulator ..., policist pa pregleda ustreznost pnevmatik in globino profila«. Večina voznikov je dan pred zakonsko določenim rokom že imela zimske pnevmatike in vozila pripra-

Pregled avta za zimo

vljena na »zakonsko zimo«, ki je med 15. novembrom in 15. marcem. Akcije se je udeležilo petdeset voznikov osebnih vozil in trije vozniki tovornih vozil. Za sodelovanje so prejeli strgalo za čiščenje stekla ali parkirno uro.

In kakšna so priporočila za vožnjo v zimskih razmerah? »Hitrost vozila zmanjšajte in prilagodite razmeram ter stanju vozišča. Povečajte varnostno razdaljo. Zavirajte narahlo in po potrebi postopno, z večkratnim pritiskom na stopalko. Zelo pomembna je izbira pravilnega prestavnega razmerja, ker lahko premajhna moč na pogonskih kolesih zmanjša učinkovi-

Od leve: mehanik Nejc Pavlovčič, policist Bojan Bavrič, vodja okoliša Aleksandra Ronner in policist Ivan Zupan

tost vodenja vozila in onemogoči potrebne popravke smeri vožnje, prevelika pa povzroči zdrs pogonskih koles in zanašanje vozila. Vozite enakomerno, brez premočnega pospeševanja ali

zmanjševanja hitrosti. Pred vožnjo pa dobro očistite vsa stekla in poskrbite, da se z vozila ne bodo raztresali sneg, led, voda ali druge snovi,« odgovarja Roland Brajič s PU Kranj.

**Želimo vam vesele praznike
in srečno novo leto 2023!**

Ljubiteljska kultura od Rateč do Rodin

Pri Zvezi kulturnih društev (ZKD) Jesenice so novembra uresničili obsežno in zahtevno nalogo, ki so se je lotili v lanskem letu. Zbrali so obsežno gradivo o ljubiteljski kulturi in ga objavili v almanahu z naslovom *Kulturi podarjena nobena ura ni izgubljena – ljubiteljska kultura od Rateč do Rodin*.

JANKO RABIČ

Na 172 straneh je objavljenih enaintrideset prispevkov o delovanju ljubiteljskih kulturnih društev, skupin in posameznikov v daljšem zgodovinskem obdobju. Avtorji so zbrali dragocene podatke, fotografije in spomine. Že pri snovanju vsebine je bila enoglasna odločitev, da bodo pripravljavci almanaha zajeli območje nekdanje celotne občine Jesenice. Čeprav so se občine razdelile na tri (Kranjska Gora, Jesenice in Žirovnica), ljubiteljska kultura prebivalcev ne ločuje, temveč še vedno združuje. Oris razvoja ljubiteljske kulture v Kranjski Gori, Ratečah in Podkorenu z naslovom *Za jezik, narod in sebe* je za almanah prispeval Janez Mlinar. Kulturno-umetniško društvo (KUD) Jaka Rabič Dovje - Mojstrana opisuje Metka Kern Trček z naslovom *Kjer še vedno kraljuje Jakob Aljaž*. V uvodniku almanahu na pot je župan Občine Kranjska Gora Janez Hrovat poudaril dolgoletno tradicijo ljubiteljske kulture, ki je bogata, raznolika in kakovostna.

Na predstavitvi almanaha v Aljaževem prosvetnem domu na Dovjem so v pogovoru sodelovali: predsednik ZKD Jesenice Miloš Možina, predsednik KUD Jaka Rabič Marsel Gomboc, tajnica društva in avtorica zapisa Metka Kern Trček ter vodja jeseniške območne izpostave RS za kultur-

Paleta predstav na Dovjem

V Aljaževem prosvetnem domu na Dovjem bo pestro, zabavno in veselo v decembru in januarju novega leta 2023. Za to bodo poskrbeli zavzeti snovalci in izvajalci pri KUD Jaka Rabič Dovje - Mojstrana. Za polno mero smeha bo poskrbel Dovški oder s komedijo Jožeta Ekarta in v režiji Marsela Gomboca s komedijo Kar bo, pač bo. Dosedanje predstave so navdušile občinstvo, zato si tudi z novimi obetajo dober obisk. Z nekoliko spremenjeno igralsko zasedbo bodo na sporedu 11., 16. in 17. decembra ter 6., 20. in 21. januarja. Gledališki ustvarjalci pa pripravljajo že novo predstavo. Dne 7. januarja bo premiera, ki bo zagotovo pritegnila pozornost tudi ljubiteljev športa. Po pričevanjih Malči Poldi bo to drama o njenem možu, znamenitem Mojstrančanu, najboljšem smučarskem skakalcu po drugi svetovni vojni Janezu Poldi z naslovom *Noben ptič nima perutnic naprej*. Enega od zimskih večerov, 7. januarja, bo zagotovo popestril turistični vodnik, domačin Tomaž Pšenica, vedno unikaten, s predavanjem *Karibski valovi ob spremljavi ansambla v živo*. **J. R.**

Od leve: Miloš Možina, Metka Kern Trček, Petra Ravnihar in Marsel Gomboc / Foto: Nik Bertoncelj

Na 172 straneh je objavljenih enaintrideset prispevkov o delovanju ljubiteljskih kulturnih društev, skupin in posameznikov. / Foto: Nik Bertoncelj

ne dejavnosti Petra Ravnihar. V pogovoru so se dotaknili tudi nekaterih sedanjih problemov na področju ljubiteljske kulture, predvsem upadu zanimanja za sodelovanje v pevskih zborih in v folklornih skupinah. Predstavitev sta z nastopom obogatila mlada harmonikarja Filip Klinar in Filip Škufca.

Predstavitev almanaha so pripravili tudi v Kranjski Gori, kjer sta o njem spregovorila predsednik ZKD Jesenice Miloš Možina in avtor zapisa Janez Mlinar.

ŠEPEET ČASA V ALPSKI DOLINI

Literarna priloga glasila Zgornjesav'c

UREDNIŠKI ODBOR LITERARNE PRILOGE:
ZALA VIDIC, FRANCE VOGA IN MATJAŽ GRACER

ANGEL BREZ IMENA

Tudi angel brez imena
se pogovarja z mano.
Včasih klati neumnosti,
a včasih se skriva za ramo.

V milem šepetu dahne,
(ko me prav rahlo objame)
naj si (za)upam, ker
on vedno verjame vame.

ANGEL MODREGA ŽARKA

Kadar je noč pretemna
in se še dnevu zazdi,
da v obilju obilja
nekaj malega manjka,
takrat iznenada,
kot up, dobra nada,
prispe na obisk
angel modrega žarka.

Ne trka niti ne moti.
V soju obzorja
ali praznega ničā,
v tistem, kar je,
in v onem, kar mine,
zastonj, brez beliā,
osmisli moj āas
z blešāico modrine.

Zdaj se že dolgo
poznava. Ljubi
jo, modro sinjino,
a jo darežljivo,
iz rajskega parka,
na zemljo potresa.
To mu je vseā.
Tako širi nebesa.

RAZODETJE

Odšle so besede, popotnice,
vsaka po svoji poti,
tiho, preprosto, brez zбоgom,
svoji usod naproti.

Noā za noājo, zaletavo,
v svetu hitenja išāem,
kdo, božjepotnicam, dom,
tempelj ponuja, svetišāe.

Ni jih! Kot bi namerno
pustile me samo!
V moku med suhim trstiājem
tonem – tonem v pozabo.

Morda pa, morda? Seveda!
Sonce, svetloba! Sij! Sveti!
Spet je vse prav. Svetloba je ključ
in moje besede – planeti.

POZABLJIVCU

Pisati mora, ker preveā pozabi,
ko glava polna drugih je sladkosti,
misleā, da njemu dane so dolžnosti
le prazen list, ne kar se nujno rabi.

Ah, kaj obveznosti, āe PC vabi
v svetovne dalje, kjer modrosti
brezmejno znanje vodi āe k norosti –
tam svinānik se seveda ne obrabi.

Ob znanem reku: Treba bo pisati!
se le za hip zatrese mlada brada,
ker spet potrebno bo doma sejati

besede po papirju, da razvada
pozabljiva se pozabi. In brati!
Je to sploh kazen? To je zanj nagrada.

RADA POLAJNAR

PUŠĀAVA

Z meglo je prišla dopoldanska tema,
pršela je po oknih in ljudeh,
strupena sopara,
ki je sedla v oāi, ugašala nasmeh.
Še vāeraj sem pogumno lezla
v hrib, si ogledovala sonce in
sosedov āudežni vrt.
Poslušala gozd, dihala v jesen,
kjer āas dela preprogo iz starih semen.
Vse to je bilo popolno, znano,
staro in vsakdanje;
vse to je videlo moje oko,
slišālo, āutilo telo.

Vāeraj.
Odšli so sopotniki, beraāi, pred njimi
v škrlat odeti bogataši, s konji so
travo ugaslo poteptali.
Kovinska koprena je tkala zaveso,
zelenilo dreves je postalo siva odeja.
Iz reke, ki je veā ni,
so starke, uvela dekleta,
zaman ārpale vodo.

SONJA KORANTER

RAZODETJE

So Evropo razdelili,
 kadilce na križ pribili,
 pivcem v vino vodo vlili,
 so po hišah, stanovanjih
 iskali in brskali,
 kje so denarji, skrita hrana,
 kje so ljudje, ki v barvah vidijo življenje.
 O, ti Orwell mili,
 tvoje so napovedi resnica.
 Presegli so vse meje,
 prepovedali besede,
 in zdaj več ali manj
 s knjigami kurijo kres.
 Vse so pospravili, uredili,
 ljudem nagobčnike nataknilo,
 besedo snedli, se posuli s pepelom –
 rekoč: vse v dobro človeštva smo storili.
 In potem, ko smo že skoraj mrtvi
 in prebrani, s čelom, polnim ran,
 ubogljivo sledimo glasu, ukazu, jati vran.
 Saj res, vedno se nekdo najde,
 ki z volkovi tuli v prazne panje,
 mi pa sami sredi ničā, se ne spomnimo
 več smeħa, sonca, še manj časovnega premika.
 Zdaj smo sredi gozda, na prelepi jasi,
 kjer preštevajo duše naše,
 nam lomijo kosti. Hvaležna hrana
 preteklosti, prihodnosti za nas ni.
 In oči svetleče, usta polna hvale,
 tkejo mrežo strahu, dihajo v nove čase.
 Njih požrešnost je bila, dragi moji,
 tista sila, ki je s prahom strupenim
 naše ozračje in telesa uročila.

SONJA KORANTER

ZDRŽATI SAMOTO

Brez mene ne bo nobenega kratkočāsja

Moje seme uporabljāš za splav. Nič ni zate opravljeno,
 dokler bom dihal. Z mojimi očmi gledāš in govoriš
 z mojim jezikom, v moje vroče meso si zagrižen.
 Iz genitalij se širiš po vsej zemeljski obli. Z ognjem,
 v valovih, dišeč. Pozdravljava se kot stara znanca,
 s prikritimi nameni čakava na svojo priložnost.

Že pred menoj si bil tu, slepi potnik, na krovu, ki se
 ziblje v nevarnih vodah. Nikoli se nisi dal ujeti lovčem
 na glave, zmeraj si bil nekje drugje, da mi je vedno
 drselo. Zdaj pa nižje spodaj, v gostem blatu, rasteš
 v meni, zavijajoči stržen, skozi stopalo. Tvoj porok
 sem, tvoja poročna priča, zvest se ti prepuščam,
 sorodnik najbližji. Tvoja edina možnost sem, dajem se
 ti za hrano. Ščegetaš me v možganih, moje kosti drobiš
 v pesek. Z mano greš na daljne zvezde in v tuje galaksije.
 V meni te je več, kakor prej, ko si poskušal sikati na
 nebu, jaz pa sem sedel pod drevesom in jedel jabolko.
 Trdovraten si, ne popuščaš. Gor dol sukam iglo,
 zraščava si roke, poraščene z žicami in cevmi.
 Kot klonirana ščipalka rastem v tebi, napihujem se
 kakor žaba v bogatem ribniku. In ti me piješ s pogoltno
 sapo. Vedno sem pred teboj za pol trupa, gibek kot
 riba, ki jo zaman nagovarjaš s sladkostjo. Potem pa
 mojo glavo odkotališ kot uporabljeni predmet poželjenja.
 Ki je ne potrebuješ več. Ampak ti si pozabil, da brez
 mene ne bo nobenega kratkočāsja, nazadnje boš moral
 samega sebe izpljuniti. Z velikim repom teme boš tudi
 sebe z zvijačo uklenil v ledeni plašč večnega miru.

Petega prsta na nogi ne potrebuješ več.

Ko prideš ti, izdelan v epruveti z natančnimi
 računi, ki ti narava ni vzor, ampak breme,
 jo spremeniš v podobo svoje kletke.
 S prospektom, ki so ti ga porinili v roke
 trgovci, hitiš po prostoru in ga urejaš v zadnji
 vrt vseh tlačeniħ vrtov. Paradiž s kramo ti
 ugaja, pokupil si jo vso v prodajalnah zvenečih
 imen. Ampak ti si izobčenec, formula, urejevalec
 okolja. Plevel rumenkastiħ in plavkastiħ cvetic
 ti povzroča slabost, tvoje boleče trnje je,
 uničena slika za obiskovalce. Poti označiš
 z umetnim marmorjem, navaden kamen ni več
 dober zate. Zemljo preorješ, da zeva, raniš
 vse, česar se dotakneš. Korenine propadlih
 dreves požgeš, potolčeš stare slive, ki so se
 zarasle, kot naravna pregrada pred ognjem.
 In celo trata dobi shizofreno zelenkasto barvo,
 kot smejoči se vesoljčki za otroke. Brez uma
 obnavljaš nesmiselno podobo raja, po človeški
 podobi in meri, ki ji manjka naravnega okusa.
 Postal si suženj gnusa, svojo dušo si zaprl
 v zlato kletko in mrzlo grobnico.

MARKO ELSNER GROŠELJ

MOJE SAVINE ZGODBE

1. Zbrano drsiš
Izkušena ljubimka
čez izgubljene rečnjake ...

Sonce se ti lesketa
v valjčkastih očeh –
kot potešeni ženski:
kadar ti v brzicah
razprši solze
v mavrični svod
žalosti in sreče.
2. Ob tebi so mi tekle
sončne ure otroštva;
mamin dar
časa ljubezni ...

Kolikokrat sem stopil vate,
preden sem se naučil biti:
trdno stati v tvojem koritu
in hkrati s teboj
teči v neznano?
3. Tvoj tek pušča sanje
na najsvetlejšem peskovniku
otročstva.
Na njem smo se uči
čutiti, misliti, ljubiti ...
Z doumetjem prehoditi pot:
od prahu do zvezde.
4. Ko si nam odžejala
palčke, škrate, bele žene,
kraljeviče in kraljične,
smo spustili po tebi
ladjo Srčnega kraljestva,
na uradno srečanje v Butalah ...
in smo oteli svet pogube:
Alica se je zbudila iz sanj norosti:
Srčna kraljica živo več ne obglavlja,
na plesu v maskah se je zaljubila
v butalskega župana –
in je pri nas ostala!
5. Nekoč so te zapustile
alpske sile časov:
in sanje o daljnih
izgubljenih morjih
so te zavodile
v drugo reko ...

Nikoli ne boš dosanjana!

Kar naprej boš prosila nebo
za moči, ki te mesijo
v kruh zemlje:
iz črne, rdeče, rjave,
bele in sive prsti obrežij.
6. Od prezgodnjega rojstva
v suhi prod
ponikneš v modrost podzemlja.

Tema in hlad
te bistrila v biti
za prihod v sončevo kraljestvo:
kjer iz vrelcev magičnih očesc
ustvarjaš smaragdno zrcalo nebu.
7. V hudih urah
te naskočijo hudourni samci,
da ti zaječijo bregovi
in si kalna od pohote.

Lačna prstene gnetljivosti
in kaleče nežnosti
prestopaš kamnita obrežja
do drhtečih semen pričakovanj.
8. Mladci vetrov
ti nosijo semena
na gola obrežja,
da zrastejo drevesa molka,

ki ljubeče sklonijo veje
nad tvojo gladino,
te osenčijo in umirijo,
tvoj tok prebujanja iz sanj
v premišljevanja spremenijo.
9. Kadar si presvetlena
do iskrece samote,
snubiš v ravninah
bele, hrzajoče oblake
za neskončna ljubljena ...
10. Bom kdaj razbral in zapisal
(za)tleske in žborje(nja)
tvoje zemeljske govorice:
iz energij teka
čez oblike tvojih rečnjakov
v ravninah, po brzicah in zavojih
stružeče poti biti ...
z besedo človekovega srca in misli?

BENJAMIN GRACER

BELE NOČI

gorska romanca

Vrnitev iz pravljic

Šel metulj v daljave,
solnce je iskat:
daleč tja, kjer smeje
gorska se pomlad.

Smeje v rožah, smeje
v tvojih se očeh,
sladko greje
v tvojih mladih dneh.

Sama je ne vidiš,
sama ne poznaš:
z metuljem živim
se samo igraš ...

V solncu je blestečem
truden vztrepetal,
pal v naročje tvoje:
in nič več ni vstal.

Pastirček v gori je zapel,
zapel na blede skali,
gorško v dolino vzhrepenel
je k pastirici mali.

In veter vre čez vrh gore,
s pastirčkom pesem poje,
v dolini pastirica pa
prešteva solze svoje.

Stotisoča ji je zaman, zaman
po licih že spolzela,
pastirčka gorskega nikdar
ljubiti ne bo smela.

Oblaki sivi v črno noč
odevajo vse gore:
vetrovi gorski v njih molče
do prve, rožne zore.

V dolino v jutru se spuste
v cvetoči ti pomladi,
da tebi, ljuba, zapoje
o pastirici mladi.

Tam gori v črni, skalni lopi
živel, trpel je samotar,
ki molil ni molitev svetih,
še Bog ni bil prav nič mu mar.

Objemal, ljubil srne plahe
in divje kože je gostil
in sanjal je v višave sinje
in žejen sončne žarke pil.

V prebeli noči k njemu prišla
devica je kot sen cvetoč,
s seboj prinesla je ljubezen,
gostila z njo ga vso je noč.

Za njo je hrepenenje
vstalo, ko jo vzel je dan;
sto let v nočeh jo zdaj je čakal,
čakal, hrepenel zaman.

Kot veja na borovcu trhla
prhnel, sprhnel je sredi skal,
kakor prah vihar pomladni
po gori ga je razsejal ...

O, ljuba, ali slišiš pesem,
ko v gorah diha bela noč
in v srcu žge te hrepenenje;
spomin sladak in kes pekoč?

Po Vitranca gozdovih modrih
bogovi v trudnih sanjah spe,
na sveti straži, bori, hoje
k njim tihe sklanjajo vrhe,
v višavah krožijo nad njimi
čuvarji – jastrebi trije.

V nebeških mislih po dobravi
vestalka hodi pod goro,
a koder hodi, v mislih blaznih
ljubezen moja gre za njo.
Ti udi, slastni, ki v molitvi
kot belo cvetje v dan kipe,
oči, ki kot vijole krotke
v nebo odprto ji strme –
o, jaz jih ljubim, poljubujem,
ko gore v tihem snu molče ...

Gorje,
ko v blisku, gromu in viharju
bogovi se iz sanj zbudel!

Jaz vem, da bom moral umreti
in leči tam daleč v zemljo,
ko bode odpiralo tebi
ljubezni se sveto nebo.

Včasih me v grobu objela
misel bo tvoja gorko,
iz misli pa neizrečenih
iz groba mi rože vzcveto,

vzcveto mi v to radost nebeško,
ki tvoje žari jo srce,
ti s svojo pomladjo zasadi
ravšja grmiček med nje.

Saj ljubil v življenju samotnem
tiho sem rožo le to,
v ljubezni je s tabo cvetela
pod Vitranca sveto goro.

Njen vonj je vonj tvojih las,
njen cvet tvojih usten nasmeh,
ki pel mi je pesmi brezkončne
v tihih, gorskih nočeh.

Žarelo bo ravšje na grobu
in v ravšju dehtela boš ti,
jaz vaju bom ljubil iz groba
sred večne, molčeče noči ...

Ne plakaj! Kar bilo je, je ostalo:
v samotnih gorah živ spomin –
in pelo bo spomladi v pesmi vetra,
ko bo zavel med rožami planin ...

JOSIP VANDOT

Novice iz glasbene šole

Glasbena šola Jesenice je gostila učence iz pobratene glasbene šole iz Nagolda, imeli so tudi prvi nastop svojih učencev v Ljudskem domu v tem šolskem letu ...

SUZANA P. KOVAČIČ

Glasbena šola (GŠ) Jesenice je na začetku novega šolskega leta gostila učence iz pobratene glasbene šole iz nemškega Nagolda. Učenci so bivali pri družinah njihovih učencev, kar je bilo tako za gostitelje kot goste posebno doživetje in obogatitev. Skupaj so v Kolpernu na Jesenicah izvedli dva koncerta. »Na skupnem koncertu so nastopili tudi učenci iz občine Kranjska Gora – kot solista tolkalec Žiga Skrt Lovše in flavtistka Tana Rudolf, drugi pa tudi kot člani združene-ga simfoničnega orkestra obeh glasbenih šol,« je povedala Klavdija Jarc Bezljaj, pomočnica ravnateljice GŠ Jesenice.

Oktober so sledili prvi letošnji oddelčni in javni nastopi na matični šoli na Jesenicah, kjer so nastopili tudi učenci iz občine Kranjska Gora; 13. oktobra na javnem nastopu klarinetistka Manca Kralj, v duetu pa Neža in Tjaša Pristavec s citrami in harmoniko; 20. oktobra na nastopu učencev godal violinistki Lija Bradaškja in Hana Imširovič ter violončelistki Lucija Marija Mesec; 22. novembra na nastopu oddelka harmonik Tjaša Pristavec.

Konec oktobra so v Kinu Železar ponovno izvedli projekt Od tona do glasbe, ki ga vsako leto pripravljajo za učence osnovnih šol občin Jesenice, Žirovnica in Kranjska Gora. »Prireditve si je ogledalo skupno skoraj 1200 obiskovalcev,

Naslednji nastop bo že božično-novoletno obarvan. Poleg učencev v solističnih in komornih zasedbah bo nastopil tudi orkester – kateri, pa vabijo, da se prepričate sami v sredo, 14. decembra, ob 18.30 v Ljudskem domu.

vsakokrat je nastopilo okrog 50 naših učencev.«

Iz Osnovne šole 16. decembra Mojstrana si je konec oktobra skoraj sto učencev ogledalo tudi koncert Oh, ta trema. »Obiskovalci so skozi koncert skupaj s povezovalko, našo učiteljico nauka o glasbi Nežko Križnar Ristič, iskali recept za uspešno spopadanje s tremo, srčika koncerta pa so bile glasbene točke, ki so s svojo pestrostjo zadovoljile vse okuse (od ljubiteljev klasične, ljudske in narodno-zabavne glasbe pa do tanga in sodobnih ritmov). Ob koncu je pevka Manca Demšar ob spremljavi »banda« učiteljev s točko presenečenja na noge spravila do zadnjega kottička polno dvorano,« je povzela Klavdija Jarc Bezljaj. »Nastopili so tudi učenci iz občine Kranjska Gora kot člani kitarskega in harmoničnega orkestra, kot solisti oz. v komornih zasedbah pa so nastopili: klarinetistka Manca Kralj, citrar Lenart Nejc Cuznar, tolkalec Žiga Skrt Lovše ter violonče-

Tolkalec Žiga Skrt Lovše / Foto: Sašo Valjavec

listka Lucija Marija in harfistka Tinka Mesec. Izvedli smo dva koncerta, dvorana pa je bila obakrat polna do zadnjega kottička.«

Konec oktobra so imeli tudi baletno predstavo Galerija plesnih slik. Baletne slike je s svojo značilno sproščenostjo osvetljeval povezovalec, učitelj nauka o glasbi Drejc Pogačnik. »Več kot petina vseh nastopajočih baletnikov je zastopala Kranjsko Goro. Samostojno točko (Vitruvijski človek) je pripravil tudi 1. razred baleta oddelka Kranjska Gora.« Sredi novembra so dočakali prvi nastop svojih učencev v Ljudskem domu v Kranjski Gori v tem šolskem letu. Nastopili so domala vsi učenci instrumentov oddelka Kranjska Gora, »kar dokazuje, da so res marljivo začeli novo šolsko leto«.

Praznični zvoki godbenikov v dvorani Vitranc

Člani Pihalnega orkestra Jesenice - Kranjska Gora so v poletnih in jesenskih mesecih obogatili različne prireditve, srečanja in druge dogodke v obeh občinah. V poletnih mesecih so imeli samostojna koncerta v Mojstrani in v Kranjski Gori za turiste in druge obiskovalce Gornjesavske doline. V novembru so se lotili priprav na tradicionalni novoletni koncert. Prvi bo 26. decembra ob 19.30 v dvorani Vitranc v Kranjski Gori. Občina Kranjska Gora ga bo kot lepo novoletno darilo namenila vsem občanom in drugim obiskovalcem, ki se bodo v prazničnih dneh mudili v Gornjesavski dolini. Drugi koncert bo 27. decembra ob 19.30 v Kinu Železar na Jesenicah. Nov praznično obarvan program bo obsegal skladbe svetovne popularne glasbe, gostja bo pevka Neisha. **J. R.**

Iz življenja v gorah s Kugyjem

V okviru pedagoško-andragoške delavnice so v Slovenskem planinskem muzeju letos izpeljali pet bralno-študijskih in raziskovalnih krožkov ter dva izleta. Odrasle in mladino želijo pritegniti k branju raznovrstne in navdušujoče planinske literature, za osrednji lik so izbrali dr. Juliusa Kugyja, poeta Julijskih Alp.

SUZANA P. KOVAČIČ

Za bralno-študijski krožek, ki sta ga vodila mentorja, vodja muzeja Matjaž Podlipnik in kustosinja pedagoginja Neli Štular, so se v Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani odločili iz več razlogov. Odrasle in mladino želijo pritegniti k branju planinske literature, ki je, kot je poudarila Štularjeva, po svoji vsebini zares kvaliteta, navdušujoča, predvsem pa lahko uživamo v izredno lepih opisih narave, v včasih skoraj zelo dramatičnih opisih dogodkov, ki se zgodijo znanim osebnostim ali čisto običajnim gornikom v planinskem svetu. »Da tudi bralci dobijo navdih, željo po globljem raziskovanju planinske zgodovine.« V muzeju imajo zelo bogato planinsko knjižnico. »Knjižno gradivo, tudi revije, mesečnike ... na to tematiko dobivamo iz celotnega alpskega prostora. Ne bi radi, da je knjižnica samo

Pri spomeniku Juliusa Kugyja v Trenti / Foto: arhiv SPM

Vodenje Matjaža Podlipnika / Foto: arhiv SPM

Ogled botaničnega vrta Juliana v Trenti / Foto: arhiv SPM

za našo notranjo uporabo, ampak želimo, da jo tudi naši obiskovalci večkrat obišejo.«

Za letošnjo temo bralno-študijskega krožka so izbrali klasiko, dela dr. Juliusa Kugyja (1858–1944), promotorja naših Julijskih Alp v takratni avstro-ogrski monarhiji. »Kugyja velikokrat imenujejo za poeta slovenskih gora ravno zaradi tega, ker je njegov jezik, njegovo opisovanje doživetij v naših gorah res lirično, poetično, izredno doživeto in tudi za branje zelo prijazno. Je zelo širok v svojem pripovedništvu, njegova dela dopuščajo široke teme za debato, so spodbuda za različno problematiko, vtise, spomine tudi samih udeležencev krožka glede na njihovo poznavanje planinskega

Bela obloglavka / Foto: arhiv SPM

sveta in izkušnje na lastnih planinskih izletih,« je pojasnila Štularjeva. Posameznega krožka se je udeležilo od pet do petnajst udeležencev in obiskali so kraje, ki jih Kugy opisuje v svojih delih. Junija so imeli tematski izlet »Kugyjevi gorski vodniki«, kjer so obiskali tudi rojstno vas Kugyjevega očeta Lipo na Koroškem, septembra pa »Kugy in tržaški kras«. »Znanje smo izpopolnili tudi z ogledi nadaljevanke o Kugyju, se poglobili v posamezne vsebine, problematiko, npr. ali je pravilno Prisojnik ali Prisank, obde-

Obiskali so informacijsko izobraževalno središče TNP v Trenti. / Foto: arhiv SPM

lali smo Miro Marko Debelak - Deržaj v odnosu do Kugyja ...« je povzela Neli Štular.

Praznični december pa bodo obogatili z izdajo slikanice z naslovom Mala kraljica velikih sten, ki je posvečena prav Miri Marko Debelak - Deržaj. »Lani smo dobili bogat fond gradiva sorodnikov te naše znane alpinistke, plezalke, predavateljice, publicistke. Gradivo je vredno predstaviti in tako se je porodila ideja, da bi v Slovenskem planinskem muzeju zasnovali slikanico o izjemni Miri Marko De-

Kugyjev spomenik v Ovčji vasi / Foto: arhiv SPM

Grob Antona Oitzingerja v Ovčji vasi / Foto: arhiv SPM

belak - Deržaj. Gre za kombinacijo stripa, slikanice in predstavitev bogatega arhivskega gradiva. Namenjena je srednješolski populaciji, zanimiva tudi za odrasle.« Slikanico bodo v muzeju predstavili v petek, 9. decembra, v okviru projekta Brati gore v počastitev mednarodne pobude Alpske konvencije. Besedilo za slikanico je napisala Neli Štular, ki je uporabila tudi pristne Mirine citate, ilustriral jo je Damijan Stepančič, oblikovali pa v Mediumu.

Arhitekturna dediščina

V Pocarjevi domačiji so jeseni predstavili projekt Hiše naših dedov, ki povezuje za obiskovalce odprte hiše na Zgornjem Gorenjskem.

NIKA TOPORIŠ

V projekt Hiše naših dedov je vključenih trinajst hiš, ki prikazujejo bivanjsko okolje in način življenja preteklih generacij. Arhitekt Maj Juvanec iz zavoda NaNovo, ki je poleg sodelujočih muzejev glavni organizator projekta, je v uvodu pojasnil, da so vse vključene hiše preživele »test časa« ter veljajo za arhitekturne umetnine.

Predstavljal Kristale sreče

V Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani nadaljujejo muzejske večere, na katerih gostijo različne osebnosti iz gorniškega in alpinističnega sveta. Dne 18. novembra je alpinist, gorski reševalec in gorski vodnik Andrej Štremfelj najprej sam in zatem v pogovoru s Petrom Markičem predstavil avtobiografsko knjigo Kristali sreče. Kot v filmu so se odslikavali spomini od prvih navdušenj za gore od otroštva naprej, o odpravah, najbolj srečnih in tudi žalostnih dogodkih, njegovi spomini, izpovedi in doživljanja časa v različnih obdobjih. Andrej sodi med legende svetovnega alpinizma, je dobitnik dveh zlatih cepinov, najbolj prestižnih alpinističnih nagrad in drugih priznanj. Knjiga je avtobiografska in jo je napisal ob petdesetletnici njegove alpinistične kariere, v kateri je opravil več kot tri tisoč vzponov. Leta 1979 sta se z Nejcem Zaplotnikom kot prva Slovenca in hkrati Jugoslovana povzpela na Mont Everest, sodeloval je na enajstih alpinističnih odpravah. Žena Marija Štremfelj, sama vrhunska alpinistka, ga najbolj razume v njegovih izjemnih podvigih. Skupaj sta se leta 1990 kot prva zakonca na svetu objela na vrhu Everesta. Spremljala ga je tudi na predstavitvi knjige v Mojstrani. Večer, nabit z adrenalinskimi čustvi, je s pesmijo ob spremljavi kitare dopolnil kitarist Marko Škufca, mož hčerke Katarine. **J. R.**

Gostili so Andreja Štremfelja.

Projekt so predstavili v Pocarjevi domačiji. / Foto: Gorazd Kavčič

Del projekta predstavljajo Pocarjeva domačija v Zgornji Radovni, kjer je bil projekt predstavljen, Liznjekova domačija v središču Kranjske Gore ter Kajžnkova hiša v Ratečah. Pocarjeva domačija, po kateri nas je popeljala Tina Komac iz Javnega zavoda Triglavski narodni park, je muzejsko urejena tako, da obiskovalcem dokumentira življenje in arhitekturno dediščino preteklih stoletij. Domačija izvira iz 18. stoletja in velja za eno od najstarejših in redko ohranjenih kmečkih domačij v TNP. Stanovanjska stavba hiše je zidana, pritlična, s tradicionalnim tlorisom, njeni prostori pa so nanizani ob osrednjo vežo.

Špela Smolej Milat iz Gornjesavskega muzeja Jesenice je pripravila predstavitev Liznjekove domačije, v okviru katere je obiskovalce virtualno popeljala po tej mogočni, kmečki hiši iz druge polovice 17. stoletja. Liznjekova domačija je arhitekturno gledano tipično alpska; spodaj zidana iz kamna, zgoraj lesena in prekrita s škodlami. Ima lesen balkon, ki ga imenujemo gank, zunanost hiše pa krasijo freska Kristusa Trpina, šivani robovi, ornamenti ter polkrožni vhodni portal.

Kajžnkova hiša, ki se nahaja v Ratečah, je bila zaradi požara leta 1995 v letu 2004 skoraj popolnoma rekonstruirana. V osnovi predstavlja značilno kmečko vaško arhitekturo na tem območju, v njej pa je postavljena stalna razstava lokalne etnološke dediščine z rateško nošo. V letošnjem letu so obstoječo muzejsko razstavo dopolnili tudi z možnostjo aktivnega spoznavanja preteklosti v obliki Escape muzeja, ki obiskovalcem ponuja, da rateško zgodovino spoznajo skozi zanimive naloge.

PODARJAMO SVEŽINO

**ODPRAVA ODVEČNE
VLAGE IN PLESNI**

**VARČEVANJE
Z ENERGIJO**

**PREPROSTO IN POCENI
VZDRŽEVANJE**

Izkoristite popust na stare cene in nakup na obroke leanpay

-50%

30% popust Lunos
+ 20% subvencija Eko sklad

i-Vent

EKO SKLAD
SLOVENSKI DRUŽINSKI
JAVNI SKLAD

LUNOS

Specialisti za prezračevanje

www.lunos.si

PE Ljubljana
080 73 13

PE Maribor
080 71 86

Jesenski pohod mladih planincev

Otroci iz Vrtca Kranjska Gora, stari od tri do pet let, ki obiskujejo krožek Ciciban planinec, so se za prvi jesenski izlet odpravili do Podkorena.

KARMEN SLUGA

Pohoda se je udeležilo 15 mladih planincev, z njimi pa sta bili tudi vzgojiteljici Jana Madon Brojan in Suzana Gregori. »Vsi smo bili na trnih in smo se veselili, da se podamo v naravo, še posebej zato, ker nas je v nahrbtniku čakalo sladko presenečenje. Pot nas je vodila po levem bregu reke

Po poti so občudovali naravo, ji prisluhnili, jo opazovali in božali.
/ Foto: arhiv vrtca

Save, skozi gozd, do zelo prijetnega prostora za piknik pod kozolcem pri Gregorijevih. Po poti smo občudovali naravo, ji prisluhnili, jo opazovali in božali. Šelesteli smo po listju, božali mah, poslušali ptičje petje. V gozdu smo opazili, kako je tetka jesen že poprijela za svoj čopič in jesensko obarvala drevesa. Pot smo si krajšali tudi ob prepevanju najljubših pesmi, igranju skrivalnic, opazovanju drobnih živali. Noge so bile že precej utrujene, ko smo prispeli na cilj. Sledilo je okrepčilo iz nahrbtnika in igra na hloedih. Slastna malica pa nam je dala novih moči za razigrano vrnitev do vrtca,« je zanimivo dopoldne strnila Madon Brojanova. In na cilju je otroke čakala tudi nagrada za opravljeno pot – medalja markacija.

Devetošolci na Mali Mojstrovki / Foto: arhiv šole

Pred jesenskimi počitnicami na Malo Mojstrovko

V petek, 28. oktobra, je bil lep sončen dan. Ravno pravnjki za pohod. »Naredimo malo drugačen uvod v počitnice,« so si bili edini učenci 9. razreda Osnovne šole Josipa Vandota Kranjska Gora, ki so skupaj z razredničarko Marijo Jakelj in nadomestno razredničarko Tino Kralj odšli na pohod po pobočju Mojstrovke. Za varnost učencev so poskrbeli gorski reševalci Gregor Oblak, Andrej Robič, Gusti Luzar in Matevž Jeršin. »Zahvaljujemo se jim za njihov odziv, prostovoljno sodelovanje in čas, ki so ga preživeli z nami. Preživeli smo čudovit dan in veselo odšli na počitnice,« je sporočila Marija Jakelj. **K. S.**

Z avti med prometnimi znaki

Učenci tretjega, četrtega in petega razreda Osnovne šole Josipa Vandota Kranjska Gora so sedli za volan in vozili po prometnih predpisih. Sodelovali so namreč v programu Jumicar, pri čemer jih spodbuja tudi Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Kranjska Gora. »Na delavnici se otroci učijo varne vožnje v različnih prometnih situacijah. Na naši šoli namreč veliko pozornosti namenjamo prometu in varnosti. Delavnico pripravimo na vsake dve do tri leta, da se generacije zamenjajo,« je povedala učiteljica in članica SPV Zdenka Oven. **K. S.**

Poklon spominu

Združenje borcev (ZB) za vrednote NOB Dovje - Mojstrana, Kranjska Gora in Občina Kranjska Gora sta pripravila žalno slovesnost pred dnevom spomina na mrtve pri spomeniku prve in druge svetovne vojne v spominskem parku na Dovjem.

SUZANA P. KOVAČIČ

»Dan spomina na mrtve je dan spomina na vse tiste, ki smo jih imeli radi: svojce, prijatelje, znance,« se je poklonila predsednica društva ZB za vrednote NOB Dovje - Mojstrana, Kranjska Gora Sonja Mirtič. Poklonili so se tudi spominu ob 80. smrti devetih udeležencev decembrske vstaje, krajanov KS Dovje - Mojstrana, ki so bili ustreljeni v Dragi, spominu ob 80. obletnici umrlih v koncentracijskih taboriščih po vsej Evropi in na vse padle borce v vojnah. »Vojne grozote niso pozabljene, vendar nas žene odgovornost za mirno in varno prihodnost nas in naših otrok. Miroljubni ljudje vsepovsod čutimo, da moramo

Na žalni slovesnosti na Dovjem / Foto: Jože Mirtič

stopiti skupaj, saj je slovenski narod plačal previsok krvni davek. Zato moramo z ramo ob rami živeti skupaj in najti skupno pot v tej prelepi Sloveniji,« je poudarila Miričeva in se za nastop v programu na žalni slovesnosti na Dovjem zahvalila učenkama Piji in Gabrieli iz Osnovne šole 16. decembra Mojstrana in vokalni skupini Triglavski zvonovi. Tudi pred spomenike NOB so v vseh petih krajevnih skupnostih v občini Kranjska Gora, Dragi in Begunjah položili venčke in ekološke sveče.

Gorenjski upokojeenci letos zelo aktivni

KARMEN SLUGA

»V Pokrajinski zvezi društev upokojencev Gorenjske smo zadovoljni, saj nam je letošnji program dela praktično uspelo realizirati v celoti,« poudarja Robert Plavčak, predsednik pokrajinske zveze, v kateri je združenih kar 48 društev upokojencev Gorenjske in bližnje okolice. Največ aktivnosti se dogaja v okviru komisije za šport in rekreacijo, kjer so potekala številna tekmovanja v različnih disciplinah, in sicer v kegljanju, balinanju, streljanju z zračno puško, tenisu, namiznem tenisu, pikadu, šahu, kegljanju s kroglo na vrvcu, kolesarjenju, prstometu in srečanju pohodnikov Gorenjske.

Kdor ni za šport, pa lahko svoje mesto najde v okviru delovanja komisije za kulturo in tehnično kulturo. »Letos nam je v okviru programa uspelo izvesti več dogodkov, in sicer Gorenjski

upokojeenci pojejo, literarno srečanje in razstavo ročnih del Gorenjske. Po dveh sušnih letih zaradi koronavirusa pa nam je julija uspelo izpeljati še srečanje gorenjskih upokojencev, ki je bilo na Pokljuki in se ga je udeležilo več kot 1500 članov,« poudarja Plavčak in dodaja, da aktivno spremljajo

vsa dogajanja, povezana s statusom upokojencev in njihovimi koristmi. Zavzemajo se za solidarnost, socialni status in položaj ter ustrezno rast pokojnin. Decembra pa je pred njimi še eno prijetno srečanje – najzaslužnejšim bodo za njihovo delo in prispevek k delovanju društev podelili priznanja.

Burduš ostaja v muzeju

V petek, 2. decembra, so Muzej slovenske policije, Letalska policijska enota in Slovenski planinski muzej ob 55-letnici letalske policije pripravili razstavo, ki predstavlja bogato zgodovino slovenskega policijskega letalstva. Med osrednjimi predmeti bogate muzejske razstave pa je helikopter Agusta Bell-471-2A »Ranger«, imenovan tudi »Burduš«, prvi reševalni helikopter v naših gorah. Ta bo na razstavi v Slovenskem planinskem muzeju ostal še nadaljnjih pet let, kar sta v Mojstrani s slavnostnim podpisom pogodbe potrdila v. d. direktor Slovenske policije Boštjan Lindav in direktor Gornjsavskega muzeja Jesenice Aljaž Pogačnik. »Obiskovalci so presenečeni, ko zagledajo helikopter. Zanima jih, ali je pravi, ali je deloval, sodeloval v kakšnem reševanju, zanimajo jih tudi vsi tehnični podatki ...« je povedal Pogačnik. Več o tem bomo napisali v januarskem Zgornjesavcu. **S. K.**

Najboljši v karateju zbrani v Kranjski Gori

Kranjska Gora je gostila Svetovno prvenstvo ITKF v tradicionalnem karateju in evropsko pokalno tekmovanje 2. ITKF Europe Open Cup za starostne kategorije od 10 do 20 let. Po medaljah sta posegla tudi mlada Mojstrančana Lenart Čarman in Pia Italo.

SUZANA P. KOVAČIČ

Slovenska zveza tradicionalnega karateja (SZTK) je od 15. do 20. novembra v dvorani Vitranc v Kranjski Gori organizirala 21. Svetovno prvenstvo ITKF v tradicionalnem karateju. Skupaj s svetovno zvezo tradicionalnega karateja ITKF so gostili več kot 450 tekmovalcev iz več kot 30 držav, ki so se na petih boriških pomerili v 42 različnih disciplinah in kategorijah. Pred začetkom svetovnega prvenstva je v dvorani Vitranc potekalo tudi evropsko pokalno tekmovanje 2. ITKF Europe Open Cup za starostne kategorije od 10 do 20 let od 4. kyu stopnje dalje.

Waza-ari karate klub Jesenice se lahko pohvali z največjim klubskim uspehom do sedaj, na pokalnem evropskem tekmovanju so osvojili kar štiri medalje. Lenart Čarman (rjavi pas – 14 let) je osvojil srebro v kategoriji kata individual in bronasto medaljo v kategoriji JIK kumite. Pia Italo (rjavi pas – 13 let) je osvojila bronasto medaljo v kategoriji kata individual in bronasto v kategoriji JIK kumite. »Lenart in Pia, oba sta doma iz Mojstrane, v jeseniškem Waza-ari karate klubu trenirata že od svojih začetkov. Naš karate klub je deloval tudi v Mojstrani in Kranjski Gori neprekinjeno šest let, potem pa smo bili v času epidemije covida-19 primorani začasno 'zamrzniti' ti dve lokaciji, vsekakor pa je naš cilj zopet nadaljevati tradicijo na obeh lokacijah. A Lenarta in Pie to ni ustavilo, najprej sta se iz Mojstrane vozila na treninge v Kranjsko Goro, ko pa smo tudi tam začasno zaključili treninge, sta prihajala na Jesenice, kjer še danes

Lenart Čarman / Foto: Denis Sadikovič

Od leve: Alen Škrbo, Pia Italo in kondicijski trener Denis Mujadžić / Foto: arhiv kluba

redno trenirata,« je pojasnil Alen Škrbo, inštruktor karateja v Waza-ari karate klubu Jesenice. Kot je še poudaril, sta Lenart in Pia dober primer vztrajnosti in trdne volje, kar je obradilo sadove. Lenart je bil izbran tudi za najmlajšega reprezentanta Slovenije, kar mu je uspelo skupaj z njegovim trenerjem Alenom Škrbo. »Slovensko vrsto sva zastopala tudi na svetovnem prvenstvu v Kranjski Gori. Lenart se je v kategoriji kata team (skupinske kate) z dvema reprezentantoma iz Ljubljane uvrstil v sam vrh, dosegli so odlično peto mesto,« je dosežek poudaril Alen Škrbo in ob tem dodal, kako pomembno je, da otroke motiviramo s svojim lastnim zgledom: v pozitivni smeri tudi s športom. »Odkar treniram karate, se vedno bolj zavedam svojih sposobnosti in se počutim bolj varnega, ker se znam braniti, prav tako mi karate pomaga pri fizični pripravljenosti in pri kontroli telesa, zato lažje izvajam tudi druge športe, kar mi je zelo všeč,« je povedal Lenart, Pia pa: »Meni karate zelo veliko pomeni. Preden sem začela trenirati, sem bila zelo sramežljiva in nesamozavestna. Ko sem pa nekaj časa trenirala, sem se pa lahko tudi vključila v družbo, pridobila sem samozavest in karate mi je dal motivacijo.«

Izlet v Bosno

Člani Društva invalidov občine Kranjska Gora so se oktobra z avtobusom odpeljali na nekajdnevni društveni izlet, na katerem so si ogledali znamenitosti in zgodovino mest, kot so Banjaluka, Jajce, Jablanica in Mostar, in se ustavili v romarskem Medžugorju. Bili so tudi na Makarski rivieri in si ogledali romarski kraj, imenovan hrvaški Lurd. »Bil je krasen izlet, za nekaj sredstev za prevoz se zahvaljujemo tudi županovemu pokroviteljstvu,« je dejal predsednik društva Marko Košir. Ob mednarodnem dnevu invalidov, tretjem decembru, so ob ugodnem vremenu načrtovali društveni sprehod in počastitev tega dneva, predvideno je še prednovoletno druženje v Kranjski Gori. Že septembra so za člane organizirali rehabilitacijo v Dolenjskih Toplicah. **S. K.**

Spomin na društveni izlet / Foto: arhiv društva

December v knjižnicah

V knjižnici Kranjska Gora se 19. decembra ob 17.30 lahko udeležite Bralnega kluba, ki ga vodi Katarina Kejžar. Vse aktivnosti za otroke pa se začnejo ob 17. uri. V Kranjski Gori bo 9. decembra Brihtina urica, 16., 23. in 30. decembra pa ustvarjalna delavnica. V Mojstrani bo 7. decembra ura pravljic, 14. decembra Brihtina urica, 21. in 28. decembra pa ustvarjalna delavnica. **K. S.**

AVTOVLEKA MEGA

MEGA, GREGA MEZE S.P., HLEBCE 16 B, LESCE

ODKUPIMO:

- POŠKODOVANA VOZILA
- KARAMBOLIRANA VOZILA
- VOZILA V OKVARI
- RABLJENA VOZILA

GREGA MEZE S.P., LESCE
M: 040 629 675

**ODVOZ VOZIL
NA RAZGRADNJO.**

Na meddruštvenem tekmovanju

Na Društvu invalidov občine Kranjska Gora pozornost namenja tudi športu in rekreaciji in se radi odzovejo na vabila. Ekipa balinarjev je pred časom nastopila na meddruštvenem tekmovanju v Bazi na Jesenicah, na katerem so sodelovale ekipe invalidskih društev iz Škofje Loke, Kranja, Radovljice, Kranjske Gore in Jesenic. V objektiv smo ujeli člane ekipe v postavi Matija Dominko, Jani Jelovčan in Milan Vasič (na sliki). Čeprav tokrat niso posegli po medaljah, so bili dobro razpoloženi, saj so društvo dostojno zastopali. **J. R.**

Rateški kegljači uspešno v novo sezono

Kegljači na ledu Nordijskega društva Rateče Planica že več let po doseženih rezultatih na državnih prvenstvih in drugih tekmovanjih sodijo med najboljše v Sloveniji. Letošnje poletne mesece so izkoristili za treninge in nastope na turnirjih na asfaltnih površinah. Opravili so petnajst treningov in uspešno sodelovali na petih turnirjih v Avstriji ter dveh na Jezerskem. Na domačem igrišču so organizirali sedmi memorialni Vidovičev turnir z udeležbo sedemnajstih ekip iz Avstrije in Slovenije. V poletnem času so nadaljevali opremljanje svojega objekta, ki ga imajo ob igrišču v Ratečah. V novembru so se spet preselili na ledene ploskve in že s prvim nastopom so napovedali, da je pred njimi še ena uspešna sezona. V prvem krogu državnega moštvenega prvenstva v ledni dvorani Podmežakla na Jesenicah je prva ekipa zmagala, druga se je uvrstila na peto mesto. **J. R.**

VARIA

trgovina | računovodske storitve

www.varia-tr.si

**Vsem strankam se zahvaljujemo za zaupanje
in sodelovanje ter voščimo srečno 2023!**

Okolju prijazni navijači

»Planica s svojo tradicijo upošteva trajnostna načela, se povezuje z lokalnim okoljem in omogoča prireditve blizu ničelnega ogljičnega odtisa,« poudarja Miha Lesjak. Takšni so tudi ukrepi, ki jih pripravlja ekipa za FIS svetovno prvenstvo v nordijskem smučanju Planica 2023.

SUZANA P. KOVAČIČ

Izr. prof. Miha Lesjak, ki se ukvarja tudi z raziskovanjem področij, kot sta športni turizem in trajnostne športne prireditve, s svojo ekipo bdi nad tem, da bo prečudovito okolje Planice ostalo takšno, kot pred FIS svetovnim prvenstvom v nordijskem smučanju Planica 2023. »Še posebno zadnja leta dajemo velik poudarek trajnostni mobilnosti, preprečevanju odpadkov, njihovemu recikliranju ter nagovarjamo obiskovalce in druge, da se trajnostno obnašajo tudi v Planici,« je pojasnil Lesjak. Kot poudarja, bodo tudi med svetovnim prvenstvom ključni ukrepi vezani na preprečevanje uporabe plastike za enkratno uporabo, program ravnanja z odpadki in trajnostno mobilnost, prireditev s čim manj ogljič-

ševati tudi na samem dogodku. Odpadna hrana namreč povzroča velik ogljični odtis.«

Ukrepi so tudi komunikacijski, »kako nagovarjati obiskovalce k trajnostnemu ravnanju«. Posebej želijo nagovoriti mlade, da jih naučijo za prihodnost, čeprav – kot pravi Lesjak – mladi to mogoče celo bolje razumejo. Povezali so se tudi z organizacijo Eko šola v posebnem izzivu Kako postati okolju prijazen navijač.

Miha Lesjak poziva obiskovalce, naj za FIS svetovno prvenstvo v nordijskem smučanju Planica 2023 namesto avta raje uporabijo javni prevoz ali pa iz Kranjske Gore do Planice pridejo peš ... »Veselimo se izzivov in mislim, da jih bomo uspešno reševali ter vsi skupaj tvorili obisku prijazno trajnostno, zeleno Planico.« Stvari, ki jih

Miha Lesjak / Foto: Nik Bertonec

Nagradi na področju smučarskega turizma

Organizacija World Ski Awards je že desetič podelila nagrade najboljšim v smučarskem turizmu. V Sloveniji sta nagradi prejeli tudi Ramada Resort Kranjska Gora za najboljši slovenski smučarski hotel in Jasna Chalet Resort za najboljšo smučarsko apartmajsko hišo. Organizacija World Ski Awards si prizadeva za dvig standardov smučarske industrije in s tem namenom že vrsto let podeljuje nagrade najboljšim v smučarski industriji po celem svetu oziroma vsem, ki prispevajo k uspešnosti smučarskega turizma. S. K.

Nagrajenci

V nagradni križanki iz revije Zgornjesav'c št. 10 je glavno nagrado prejela **Irena Pretnar** iz Šenčurja, drugo in tretjo knjižno nagrado sta prejeli **Milena Dolenc** iz Škofje Loke in **Andreja Uršič** iz Gorenje vasi. Geslo je bilo **Enostavno in hitro do okusnega obroka**. Nagrajenkam čestitamo!

Nagrajenci križanke Ortana z geslom: **MEDICINSKI PRIPOMOČKI**, ki je bila objavljena v Zgornjesav'cu 8. novembra 2022, so: **Rok Tomazin** iz Mojstrane, ki prejme 1. nagrado (merilnik krvnega tlaka), **Tončka Kamenšek** iz Železnikov, ki prejme 2. nagrado (grelno blazino) in **Izidor Trojar** iz Jesenic, ki prejme 3. nagrado (solno lučko). Nagrajencem čestitamo!

bodo predlagali, nas nagovarjajo, da jih upoštevamo tudi v vsakdanjem življenju. Celoten pogovor z Mihom Lesjakom, ki je bil posnet v NC Planica, si lahko ogledate na ATM TV Kranjska Gora v nedeljo, 11. decembra.

KOTEL PEČ na drva za centralno ogrevanje, od 14-50 kW, na zalogi različni modeli in moči, 1 km od SLO mejnega prehoda Metlika, cena od 1315 evrov naprej.
KIP KOP Žakanje, t. +385 91 6039 747

Mladi vrtničkarji pobrali pridelke

Učenci Osnovne šole Josipa Vandota Kranjska Gora so pravi vrtničkarji. Kar so spomladi pridno sadili, so jeseni pobrali.

KARMEN SLUGA

Učenci izbirnih predmetov Rastline in človek in Organizmi v naravnem in antropogenem okolju se radi odpravijo na biodinamični vrt ob šoli. Zanj sicer skrbi vrtnar Aleš Jezeršek, ki mu dodatne pridne roke vedno pridejo prav. Spomladi učenci pod njegovim budnim očesom sadijo in sejejo, jeseni pa pobirajo pridelke. Naučili so se luščiti semena, kako pridelati svoja semena solate, pese, kapucink, pa tudi prepoznavanja začimb in njihovo uporabo. »Iz pridelkov pripravimo marmelade, letos smo naredili bučno, vložimo peso in zapakiramo semena v lične embalaže, ki jih delimo na božično-novoletni čajanki,« pove mentorica Marija Jakelj. Tudi na letošnjo čajanko so že pripravljene. V okviru občinskega projekta Semenjavnica se vsako leto vključijo v zanimive semenarske delavnice, ki jih preko RAGOR-ja izvaja Maja Kolar, financira pa Občina Kranjska Gora. Učenci na vrtu spoznajo vrtnine in semena zanje ter sadijo sadike. Na šolskem vrtu raste tudi nekaj sadnih dreves. Iz pobranih jabolk najpogosteje pripravijo jabolčni zavitek.

Ob šolski visoki gredi / Foto: arhiv šole

»Naša šola je članica Skupnosti šol biosfernega območja. V okviru skupnosti nam je Triglavski narodni park podaril visoko gredo. Spomladi jo zasadimo z rastlinami, ki jih pobiramo jeseni. Učenci pa vsako leto poskrbijo tudi za zaseditev okrasnih korit pred šolo,« še doda Jakljeva.

Mojstranske šolarke tekmovalе za zlato kuhalnico

KARMEN SLUGA

Turistična zveza Slovenije je letos skupaj s Turistično gostinsko zbornico Slovenije in Društvom kuharjev in slaščičarjev Slovenije že 13. organizirala tekmovanje za zla-

Osvojile so srebrno priznanje za zlato kuhalnico. / Foto: arhiv šole

to kuhalnico, ki je namenjeno učencem višjih razredov osnovnih šol. Učenke 9. b razreda OŠ 16. decembra Mojstrana, Asja Kemperle, Dora Ida Hudrič, Tamara Dragojevič in Tijana Kostadinović, so se konec septembra pod mentorstvom Jerce Bogataj uspešno udeležile regijskega tekmovanja na Srednji gostinski in turistični šoli v Radovljici, kjer so osvojile zlato priznanje in se uvrstile na državno tekmovanje, ki je 14. novembra potekalo v sklopu Dnevo slovenskega turizma v Laškem. Moči je merilo enajst ekip iz vse Slovenije. S pripravo mesnih raviolov s trpotcem v zelenjavni omaki in napitka na osnovi šipkovega čaja, granatnega jabolka in lipovega medu so Mojstrančanke osvojile srebrno priznanje za zlato kuhalnico.

Popravek

V novembrskem Zgornjesavcu smo v članku Priznanja Katarini, Alenki in Matjažu napačno napisali, da je Alenka Mirtič Dolenc učiteljica na OŠ 16. decembra Mojstrana. Je učiteljica na OŠ Toneta Čufarja Jesenice. Za napako se opravičujemo. **Uredništvo**

Uporaba čebeljih pridelkov za zdravje

Človeštvo že tisočletja uporablja čebelje pridelke za zdravljenje in preprečevanje bolezni. Apiterapija je alternativna veja medicine in nudi možnosti komplementarnega zdravljenja. Čebelje pridelke uporabljamo tudi v zdravstvene namene, saj vsebujejo bioaktivne sestavine.

ANA JANŽEKovič, SVETOVALKA ZA VARNO HRANO JSSČ,
ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE

Apiterapevtski pristopi se uporabljajo za zdravljenje bolezni in bolezenskih simptomov ter za oskrbo ran in poškodb. V apiterapiji se uporabljajo vsi čebelji pridelki. To so med, cvetni prah, propolis, matični mleček, čebelji strup in čebelji vosek. Uporabljajo se lahko kot živila, sestavina v kozmetičnih izdelkih in kot sestavine v farmacevtskih izdelkih. Preden se odločimo za uporabo apiterapije, moramo preveriti, ali smo alergični na čebelje pridelke. Le tako lahko zagotovimo varno apiterapevtsko obravnavo.

Med je viskozno aromatično živilo. Sestavljajo ga voda, sladkorji, encimi, beljakovine, vitamini in minerali. Barva, okus, vonj in aroma medu so odvisni od vrste medu in botaničnega izvora. Med deluje antioksidativno, antikancerogeno, protimikrobno, protivnetno, protitumorsko, ščiti kardiovaskularni sistem in sodeluje pri celjenju tkiv. V preteklosti se je med uporabljal za zdravljenje ekcemov, vnetega grla, kašlja, astme, splošne telesne oslabelosti in zaprtja. Danes so poznani pozitivni učinki tudi na področju nevroloških bolezni in pri zdravljenju raka.

Propolis uporabljajo čebele za zaščito panja pred vdori škodljivcev in mikroorganizmov. Propolis sestavljajo rastlinski izločki, pomešani z voskom in izločki slin čebel delavk. Čebele s propolisom prevlečejo stene panjev in zamašijo morebitne razpoke. S tem preprečujejo vdor in širjenje bolezni. Propolis ima antioksidativno, antibakterij-

Imunski sistem lahko spodbudimo tudi z uporabo čebeljih pridelkov. Za ugodne rezultate nam čebelji pridelki služijo kot naravna podpora medicinskemu zdravljenju.

sko in protivnetno delovanje ter spodbuja imunski sistem. V apiterapiji je propolis uporaben tudi pri oskrbi ustne votline. Ker propolis deluje tudi protiglivično, se lahko uporablja lokalno za zatiranje glivičnih okužb nohtov.

Čebelji strup nastaja v strupni žlezi čebel. Tudi čebelji strup ima protimikrobno učinkovitost. Uporabimo ga pri zatiranju bakterij, ki so odporne proti antibiotikom. Uporabo čebeljega strupa v medicini preverjajo tudi pri zdravljenju Parkinsonove bolezni, kjer se nakazujejo ugodni učinki. Čebelji strup se uporablja pri lajšanju kroničnih bolečin in pri

Propolis / Foto: arhiv ČZS

zdravljenju artritisa. Strup se implicira neposredno s kontroliranim čebeljim pikom ali preko akupunkturnih igel. Cvetni prah čebelar predstavlja vir beljakovin. Nastane z zlepljanjem cvetnega prahu, nektarja in slin čebel delavk. V cvetnem prahu so ob beljakovinah prisotni tudi lipidi, vitamini, minerali in nekateri ogljikovi hidrati. Ker je prehranska sestava cvetnega prahu tako ugodna, ga pogosto uporabljamo kot prehranski dodatek. Cvetni prah deluje protibakterijsko in protiglivično. Lajša vnetja. Je uporaben dodatek za podhranjene paciente ali fizično oslabele starejše. Matični mleček proizvajajo čebele delavke. Z njim kratek čas hranijo čebelje ličinke. Matica se prehranjuje izključno z matičnim mlečkom. Matični mleček je viskozna belorumenka snov kislega in zbadajočega okusa. Sestavljen je iz vode, beljakovin, ogljikovih hidratov, vitaminov in mineralov. Ima močno imunomodulatorno in protivnetno delovanje. Ugodno deluje na nevrone in do neke mere regulira metabolizem sladkorjev in maščob. Ima tudi estrogeno delovanje, ki je ugodno ob menopavzalnih hormonskih spremembah. Nudi dobro podporno zdravljenje pri onkoloških bolnikih, saj istočasno deluje protitumorsko in krepi kahektično/oslabiljeno telo.

Vosek čebele uporabljajo kot gradbeni material. Uporaba voska je široka predvsem v kozmetični industriji, kjer uporabljajo njegove vlažilne učinkovine. Ko ga nanesemo na kožo, tvori film, ki kožo ščiti pred negativnimi dejavniki iz okolja. Vosek tudi spodbuja celjenje ran in opeklin.

Pred nami so še zadnji dnevi letošnjega leta – naj bodo prijetni, nasmejani in sproščeni. Naj vas praznično vzdušje, polno pozitivnih spominov in izkušenj, spremlja tudi v novem letu.

V LETU 2023 VAM ŽELIMO OBILO ZDRAVJA IN OSEBNE SREČE!

Vaš Gorenjski glas

Gorenjski Glas

GORENJSKI GLAS	DOMAČE OBUVALE (MANJSJ.)	SKLA-DATELJ WOLFGANG MOZART	RISJA SAMICA	KRAJ PRI OPATJI	MAJHEN SLUZAST PLAZILEC	ZNAMKA FINSKIH MOBITELOV	INDIJSKI SAHOVSKI VELE-MOJSTER						
CARJEVA HCI	7												
GRŠKA CRKA				15									
POLARNA RACA					11								
PESNICA SKERL				OPLEČJE	IVAN NOVAK PESNICA VOJK		9						
TELUR		20	KANADSKI SMUKAC (KEN) MARIJA PO DOMAČE										
SL. SKLA-DATELJ (ALDO)						KRAMA, ŠARA	GRŠKA BOGINJA LOVA ARTEMIDA						
SADNO DREVO, INDIJANSKA BANANA						6							
GORENJSKI GLAS	VLAČUGA	PLETENA KOŠARA MESTO NA OBALI	1										
OKUS VINA PO KISLEM				OUT (SL. ZAPIS) SL. PEVKA (TINKARA)									
ABRAHAMOV SIN		10			LINDA EVANS AM. PEVEC (FRANK)								
GLASBENIK DEDIČ													
SESTAVIL: F. KALAN	SKORJASTI LIŠAJ RAZLIČNIH BARV	ZASTRU-PITEV	PRILOGA ČASNIKA DELO ZA ŽENSKE	JAN TRATNIK	OTOK OB ZAHODNI IRSKI OBALI	DEL ROKE, LAKET	PAS PRI KIMONU	VULKAN NA FILIPINIH		4 + 4 = ?	22		
STATIV				19				RALNA ZEMLJA KEM. ELE-MENT (AI)				ALPINIST GROSELJ AFRIŠKA ANTILOPA	16
VELIKO GODALO								TROPSKO SADJE MORSKI MEHKUZEČ					
REKA V RUSLI	12			AHIL (DALJŠE) DRŽAVNIK GLIGOROV			2			HUMORIST-KA PUTRIH KEM. ELE-MENT (J)	14		LANENO PREDIVO PODOBA GOLEGA TELESA
ROK SIRK			SL. PESNICA (MAJDA) MERILNIK HITROSTI VOZIL				ZVEZA, ZDRUŽENJE SLIKARKA KOBILCA			21		TALNA POVRŠINA TINA MAZE	
OBLIKA ZAPISA IMENJA JIRZI		5			MOTO-KROSIST GAJSER				GEOMET-RIJSKA OMEJENA CRTA	17			
GORSKI REŠEVALEC (FRANC)					ZA POLTON ZVIŠAN TON „H“ RAPER TERKAJ			8	ANGLEŠKI GLASBENIK (A. A.)				3
VELIKA CISTERNA ZA HRANJE-NJE VODE				18									
KIRURŠKA IGLA				DELCI Z ELEKTRIČ-NIMI NABOJI			13						
NEKDANJI RUSKI VLADAR	4			UMETNO USNJE									

1. nagrada: darilna kartica OBI v vrednosti 20 EUR, 2. in 3. nagrada: knjižna nagrada

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do petka, 23. decembra 2022 na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

RAZLIČNE ŽELJE, ENO VESELJE

FIKSNA
OBRESTNA MERA

VOZILA OPEL S HITRO DOBAVO IN PRAZNIČNIM BONUSOM.

// EKSKLUZIVNO: BIG DEAL JAMSTVO AVTOTEHNE VIS ZA NOVA VOZILA!

Paket Big Deal vključuje 7-letno jamstvo Avtotehne VIS in 3 brezplačne servisne preglede*.

// KAKO ŠE PREPROSTEJE DO VAŠEGA NOVEGA OPLA? Z OPEL FINANCIRANJEM!

Pozabite na finančne skrbi ob nakupu novega vozila: za vas smo pripravili paket Opel financiranje, ki prinaša številne ugodnosti in prednosti.

080 88 82
opel.avtotehna-vis.si
info@avtotehna-vis.si

PE LJUBLJANA	01 58 18 510	info.lj@avtotehna-vis.si
PE KRANJ	04 281 71 70	info.kr@avtotehna-vis.si
PE ŠKOFJA LOKA	04 502 40 00	info.sk@avtotehna-vis.si

Kombinirana poraba goriva (po WLTP ciklu): 4,0–6,4 l/100 km, izpusti CO₂: 107–146 g/km. Emisijska stopnja: EURO 6d. Specifične emisije dušikovih oksidov (NO_x): 0,0116–0,0582 g/km. Trdi delci: 0,0003–0,0010 g/km in število delcev 0,04–0,90 * 10¹¹ pri dizelskih motorjih. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal iz prometa prispevajo k poslabšanju zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov.

PRAZNIČNI BONUS velja za modele: Corsa, Crossland, Mokka, Astra, Grandland ter Combo Life z motorjem z notranjim zgorevanjem in iz zaloge- odvisno od modela in stopnje opreme vozila. Opel financiranje je na voljo s fiksno obrestno mero. Kupcem pa je na voljo tudi financiranje s spremenljivo obrestno mero.

***Big Deal** je jamstvo Avtotehne VIS, ki vključuje 7-letno jamstvo in 3 brezplačne servisne preglede (Trije brezplačni servisi pregledi zajemajo stroške dela rednega servisa. Strošek nadomestnih delov, drobnega materiala, dodatnih storitev in ekološke takse niso vključeni. Velja za 5., 6. in 7. servisno leto, kar je zavedeno tudi v nakupni pogodbi). Pridrujemo si pravico do spremembe ponudbe. Slika je simbolna. Na sliki je lahko prikazana oprema za doplačilo. Več informacij je na voljo na www.opel.avtotehna-vis.si in v salonih Opel Avtotehne VIS.